

Työttömien valtakunnallinen yhteistoimintajärjestö

KARENSSISANOMAT 5/95

Karvas pettymys

Työttömiä ei tupo lämmitä, se sanottiin päättäjille eduskuntatalolla.

sivu 3

Virtanen väitteli

Työttömyys ja sairaus kietoutuvat yhteen, sen todisti Pekka Virtanen väitöskirjassaan.

sivu 4

Naisemme Kiinassa

Hämeenlinnalainen Maija Pulli osallistui YK:n naisten maailmankongressiin Kiinassa

sivu 6

”Hei, me ollaan eläviä ihmisiä eikä numeroita tilastossa” Helsingin työttömät käynnisti katukeittiön eduskuntatalon edustalla

Joka keskiviikko ruokatunnan aikaan syyskuun puolesta välistä marraskuun lopulle on eduskuntatalolla Helsingin Työttömien ylläpitämä soppatykki, josta jaetaan hernekeittoa ilmaiseksi. Lisäksi pidetään puheita ja tavataan kansanedustajia.

Miksi työttömillä on tällainen projekti?

– On montakin syytä. Ensinnäkin näkyvä, omatoiminen etujen ajaminen on tärkeä osa työttömien yhdistysten toimintaa, sanoo **Juha Lehtinen** Helsingin Työttömät ry:stä. – Tällä tavalla yritämme vaikuttaa päättäjiin. Aiomme myös käydä eduskuntaryhmien luona, kuten ensimmäisen katukeittiön

yhteydessä tapahtui. Tapahtumasarja eduskuntatalolla alkoi näyttävällä ’Luurankomarssilla’ sinä päivänä, jolloin hallitus toi budjettiesityksensä eduskuntaan.

– Toiseksi haluamme täällä eduskuntatalon edustalla muistuttaa kaikille, että työttömät ovat olemassa, he ovat eläviä ihmisiä eikä vain numeroita tilastoissa.

– Kolmanneksi annamme kansanedustajille tilaisuuden tulla keskustelemaan kanssamme, ja toivomme heidän kuuntelevan meidän mielipiteitämme. Täällä on kansanedustajille, työttömien yhdistyksille ja muillekin kansalaisjärjestöille avoin puhu-

janpaikka. Toivomme kaikki tervehdulleiksi.

– Eikä vähäpätöinen ole sekään seikka, että haluamme pitää huolta nälkäisistä. Täällä saa soppaa ilmaiseksi, korostaa Juha Lehtinen. –MLS

Helsingin Työttömät ry:n KATUKEITTIÖ eduskuntatalon edustalla joka keskiviikko klo 11 – 13. Herne-soppaa, kahvia, puheita, kanno-
toja, musiikkia.

Kuvat: Toivo Koivisto

Oikeutta nuorille

Ihmisoikeudet kuuluvat kaikille, myös työttömille nuorille

sivut 8 ja 9

Sana on vapaa

Karenssisanomat avaa palstansa työllistämisideoille. Tässä alkua.

sivu 10 ja 11

Tupo rikkaille, Mepo köyhille

Tämän vuotinen tupo oli työttömille pettymys, kuten yleensäkin. Pettymys oli kuitenkin normaalia kovempi, koska ammatilliset keskusjärjestöt SAK ja STTK esiintyivät neuvotteluvaiheessa näyttäviä työttömyysturvan leikkauksia vastaan.

Työttömät odottivat, että SAK:n ja STTK:n työttömyysturvaa puolestavasta kanta olisi näkynyt selkeästi ja kaikkia työttömiä koskettavasti tulopoliittisessa sopimuksessa. Toisin kuitenkin kävi. Eräistä myönneistä puolustaan huolimatta sopimus on suurelta osin sen peitelty, että jälleen siirretään rahaa köyhiltä rikkaille.

Työttömien koulutukseen satsaaminen, sovitellun päivärahahan rakenteelliset korjaukset, työnvuo-rotte ja lyhyiden työsuhteiden eläkekertymän parantaminen ovat periaatteessa muutoksia, joita työttömät pitävät oikeana osuena. Asian lähempi tarkastelu osoittaa valtieltä, että nämäkin ovat näennäismuutoksia.

Työmarkkinatuen leikkaukset sekä työttömyysturvan indeksikorotusten jäädytys merkitsevät monille nuorille ja pitkäaikaistyöttömille katastrofia. Vaikka työttömyysturvaleikkauksista 200 miljoonaa

markkaa siirretäänkin työttömien koulutukseen, ei sillä korvata leikkausten aiheuttamaa lisääntyvää ahdinkoa.

On myös kysyttävä, mitä koulutuksen jälkeen. Kun käytännössä puolta miljoonaa työttömää kohti on vain 10 000 avointa työpaikkaa, on harhaluulo että sinällään hyvä lisäkoulutus tuo kaivatut lisätyöpaikat. Kun mittasuhteet ovat nämä, perustoimeentulon supistaminen koulutuksen nimissä ei vakuuta työttömiä.

Työttömien aktivointi ja kannustaminen ovat ihan hyviä asioita, mutta tupolla olisi pitänyt myös "kannustaa" vienti- ja muuta suurteollisuutta maksamaan veronsa ja luomaan työpaikkoja kotimaahan. Rikkaita suosivan veroratkaisun sijasta olisi tarvittu työvaltaista pien- ja keski-suurta teollisuutta elvyttävää radikaalia veromallia.

Kun sopimuksen mukaisesta vuoden 1997 työttömyysturvan 800 miljoonan markan "rakenteellisesta leikkauksesta" sovitaan, työttömien järjestäytyneet liikkeet edellyttävät, että TVY pääsee mukaan neuvotteluihin yhtenä osapuolena. Ei työnantajienkaan tai työntekijöiden ehdoista päätetä ilman näiden tahojen mukanaoloa neuvotteluissa.

Sana työn puolesta

Tässä numerossa alkaa avoin työllistämistieteiden foorumi. Yhdistyksissä kautta maan pohditaan miten perusasia, eli työpaikkojen lisääminen maahan onnistuisi. Sitä mieltä on myös yksittäiset työttömät, työssäkäyvät, virkamiehet, yliopistojen laitokset, ammattiliitot ja ties mitkä tahot.

Palstamme ovat avoimet erityisesti työttömille itselleen, mutta samalla haluamme järjestyä vuoro- puheluun muiden tahojen kanssa.

Näkemykset voivat olla vastakkaisia, mutta toivottavasti siitä mielipiteiden kirjosta syntyy työllisyystä edistäviä ehdotuksia.

Seuraava numero ilmestyy marraskuun puolivälissä, johon tarkoitettu kirjoitus tulee olla toimituksen osoitteeseen lokakuun loppuun mennessä. Joka suinkin voi lähettää juttunsa tietokone-työkalulla, mutta kirjoituskoneella ja käsinkin kirjoitetut kelpaavat.

Työttömien suurmielensoiutus itsenäisyyspäivänä Helsingissä Tavoitteena suora viesti päättäjille

Työttömien suurin joukkotapahtuma tänä vuonna tulee olemaan itsenäisyyspäivän mielensoiutus Helsingin Kauppatorilla. Tasavallan presidentin linnan tuntumassa. TVY:n hallitus on päättänyt järjestää hallitun mutta päättävien mielenilmauksen, jotta työttömien pettymys valitsemaan politiikkaan sekä omat vaihtoehdot tulisivat mahdollisimman selkeästi päätäjien, tiedotusvälineiden ja suuren yleisön tietoisuuteen.

Työttömien valtakunnallisen yhteistoimintajärjestön pyrkimys pitkän vuotta on ollut päästä avoimeen ja tasaveroiseen vuoropuheluun päättäjien kanssa. Siihen on pyritty ja elokuisella Turun tapahtumalla sekä alueellisilla kohtaamisilla kansanedustajien, ministerien ja muiden valtaapitävien kanssa. Se on tavoitteena myös lokakuun puolivälissä pidettävillä nuorten työttömien ihmisoikeuspäivillä.

TVY:n hallituksen ja paikallisten työttömien yhdistysten lisäksi itse-

näisyyspäivän mielensoiutusta suunnittelee toimikunta, johon kuuluvat TVY:n puheenjohtaja **Mårten Grönholm**, TVY:n hallituksen jäsenet **Torsti Lahtinen** Vantaalta ja **Maija Pulli** Hämeenlinnasta, TVY:n sihteeri **Sirkka Rajala** Helsingistä ja tiedottaja **Hannu Oittinen** Tampereelta.

Mielensoiutuksen käytännön järjestelyissä on mukana Helsingin Työttömät ry, jonka puheenjohtaja **Juha Lehtinen** on osaltaan aloittanut valmistelut.

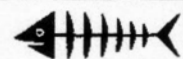
Paikka tulee todennäköisesti olemaan Espan puisto, sillä Kauppatori ja Senaattori on varattu jo muihin tilaisuuksiin. Soppatykki, kahvit ja grillimakkarat tulevat paikalle, samoin lupamme järjestää korkeatasoisen ohjelman, kertoo Juha Lehtinen.

Vaikka paikka ei ole paras mahdollinen, on Lehtinen sitä mieltä että porukalla mennään niin lähelle vallan keskuksia kuin se suinkin on mahdollista.

Keski-Suomesta tullaan jopa viidellä bussilla

Tapahtuman rahoituksesta vastaavat paikalliset työttömien yhdistykset, jotka ovat jo alkaneet organisoida tapahtumaa alueillaan. Keski-Suomen Työttömien Yhdistyksen toiminnanjohtaja **Tuulikki Väliniemi** kertoo valmistelujen olevan hyvässä vauhdissa.

Jyväskylästä tullaan kahdella bussilla ja koko Keski-Suomesta lähtee neljä-viisi bussia. Olemme käsitelleet asiaa laajasti, ja mielestämme on aika tehdä voimakas mutta tyylikäs mielensoiutus politiikan suunnan muuttamiseksi. On pakko päästä vaukain keskusteluihin päättäjien kanssa, sanoo Tuulikki Väliniemi

Karenssi-sanomat

5/95 29.9.1995

Julkaisija

Työttömien valtakunnallinen yhteistoimintajärjestö TVY ry

Päätoimittaja

Mårten Grönholm

Toimittaja

Hannu Oittinen

Taitto

Pekka Immonen

Toimituksen osoite

Näsilinnankatu 22 A 24

33210 Tampere

puh & fax 931 - 2124 753

Alueelliset avustajat

Helsinki: Marjaliisa Siira

Varkaus: Urpo Mönkkönen

Jyväskylä: Raija Savolainen

Kokkola: Petteri Snellman

Painos 40 000 kpl

Painopaikka

Kangasalan Lehtipaino Oy

PL 28, 36201 Kangasala

Esimerkillistä ay-toimintaa Tampereella

Liikeväki tukee työttömien koulutusta

Tampereen Liikeväki ry lahjoitti TyöPirkka -projektille 1600 markkaa työttömien koulutuksen tukemiseen. Lahjoitus on rahoitusongelmien parissa kamppailevalle projektille merkittävä, vaikka sillä ei näitä ongelmia ratkaistakaan. Lahjoituksen symbolinen merkitys ja esimerkki muulle ammattiyhdistysliikkeelle on sitäkin suurempi.

"Tuntuu hyvälle, sillä julkista tunnustusta tälle työlle ei liiemmin tule. Liikeväen ammattiosasto on muutenkin esimerkillisesti huolehtinut työttömistä jäsenistään, muun muassa maksamalla jäsentensä kurssimaksuja, sanoo TyöPirkan projektisihteeri **Tuula Jaskari**.

Aloite tuli ammattiosaston itsensä taholta ja lahjoitus oli ensimmäinen laatuaan TyöPirkan historiassa. Tuula Jaskari kertoo, että Teollisuustoi-

Tuula Jaskari esittelee "todistetta" lahjoituksesta eli Tampereen Liikeväen ammattiosaston shekkiä. - Tämä on esimerkillistä ammattiyhdistystoimintaa.

mihenkilöliitto ja Tehy ovat viime aikoina aktivoituneet työttömien jäsentensä ohjaamisessa koulutukseen.

Niin TyöPirkka- kuin muissakin TyönSuomi-projekteissa kautta maan on vara valita, sillä monipuolisten kielikursseiden ja tietotekniikan lisäksi on tarjolla kulttuuri- ja käsityökurseja.

-Alkuvuoden vaikeuksien jälkeen TyöPirkan talous on nyt vakaammalla pohjalla, kaikki suunnitellut kurssit ovat käynnistyneet ja opettajien palkkaukseen on saatu mm. työvoimapiirien rahoitusta. Kysyntä on kuitenkin ollut tarjontaa suurempaa, Tuula Jaskari kertoo.

TyöPirkka toimii Tampereen työttömien toimintakeskuksessa. Vuolteenkatu 11, linja-autoaseman vieressä.

Työttömien lähetystö eduskuntaryhmien puheilla:

"Olemme karvaasti pettyneet"

Ensi vuoden budjetin eduskuntakäsittelyn kynnyksellä syyskuun 13. päivänä työttömien lähetystö kutsui eduskuntaryhmien edustajat puhuteluun. Lähinnä Uudenmaan työttömien yhdistyksistä koottu lähetystö kävi eduskunnassa Pääkaupunkiseudun rakennusalan työttömien puheenjohtajan **Seppo Savolaisen** ja TVV:n puheenjohtajan **Märten Grönholm**in johdolla.

– Kävimme täällä useasti edellisen hallituksen aikana. Valitettavasti vaa-

tävä aktiivisiin toimiin työn jakamiseksi, lähetystö vaati.

Yleistä liturgiaa

Hallituspuolueet kokoomusta lukuunottamatta kunnioittivat läsnäolollaan työttömien lähetystön käyntiä. Vihreiden **Paavo Nikula**tosin myöshästy tunnin verran.

Hallituspuolueiden vastaukset työttömille seuraliivat virallisen liturgian linjoja, eikä työttömien kysymyksiin

Kansanedustajana oleilu tyhmistää?

Opposition riveistä mukana olivat keskusta, kristilliset ja ryhmä Virtanen. Hämmästyttä herätti oppositio-kansanedustaja **Perti Virtasen** vankka tuki hallitukselle sekä työttömien lyöminen molemmille poskille:

– Sanotaan, että työttömyys tyhmistää, ja totta se näyttää olevan. Tämä hallitus on työskennellyt vasta

vat monilta osin juuri työttömiä.

P. Virtanen läimäytteli työttömiä myös puhumalla "työttömyysturvalla keinottelijoista" ikäänkuin se olisi jokin merkittävä ilmiö tässä yhteiskunnassa. Hän ehdotti, että työttömät jatkaisivat itse itsensä vuohiin ja lampaisiin.

Seppo Savolainen vastasi ja vaati julkisuutta enemmän niille, jotka näkevät nälkää kuin niille muutamalle hyvää ansiosidonnaista saavalle.

– Suomessa on 5000 avointa työ-

Mikko Kuoppaa lukuunottamatta – eivät halunneet vastata. R. Prustille ja P. Virtaselle tuli kiire toihin kesken vastaanoton.

Mikko Kuopan mielestä oikeudenmukaisuus ei toteudu hallituksen leikkauksissa, vaan nyt leikataan niiltä, joilla on vähiten.

– Tämän 'leikkausohjelman' verohelpotusten jälkeen minulle jää paljasta yli tuhat markkaa enemmän käteen eikä kansanedustaja ole mikään

Työttömien lähetystöä johtivat **Seppo Savolainen** (keskellä) ja **Märten Grönholm** (vasemalla)

lien jälkeisistä suurista toiveistamme huolimatta meidän on tultava tänne myös tämän hallituksen aikana, aloitti Seppo Savolainen.

Nyt olemme karvaasti pettyneet. Hallitus ei puolustanut heikoimpia, vaan oli valmis tulemaan vastaan Tupon aikaansaamiseksi jopa perusturvan lisäleikkauksilla.

Lausunnossaan työttömien lähetystö korosti, että nykyistä työttömyysturvaa ei saa heikentää. Se ei vähennä työttömyyttä, vaan päinvastoin lisää sitä kulutuskyvyn vähentämisessä.

– Työtä ja toimeentuloa jaettava oikeudenmukaisesti kaikille kansalaisille. Kansanedustajien on ryhdy-

tullut vastauksia edes kansanedustaja **Mikko Immoselta** (vas).

Nykyiset hallituspuolueet pilkkasivat edellistä hallitusta siitä, että sen poliitikalle ei hallituksen omasta mielestä ollut vaihtoehtoa. Kuinkas sitten kävikään: "ei ole vaihtoehtoja" – laulu tuntuu jatkuvan uusissakin hallituspiireissä.

Entinen työtön **Riitta Prusti** (sosdem) lupaili hallituksen työllisyysohjelman valmistuvan lokakuussa. **Kari Uotila** (vas) päivitteli, että työttömyyden puolittuminen ei olekaan lähtenyt käyntiin.

– Mutta pitemmässä juoksussa tämä kaikki koituu työttömien hyväksi, vannoi Uotila.

mutaman kuukauden ja siitkin ollut osan kesälomalla ja te tulette tänne vaatimaan tuloksia. Siinä ei ole mitään järkeä, paukkuteli P. Virtanen.

Valitettavasti P. Virtasen vastauksessa ei ollut mitään järkeä. Kuinka kansanedustaja voi olla huomaamatta, että hallitus on saanut jo varsin paljon aikaa? Lapsilisen leikkaaminen onnistui heti ensi istumalta. Lisäksi on laadittu budjetit, jossa ansiokkaasti leikataan työttömyysturvaa sekä sovituhallitusohjelmasta, jossa luvataan leikata lisää. Suurituloiset tulevat saamaan mukavat verohelpotukset. Unohtaa ei myöskään sovi tulopoliittisen sopimuksen onnistunutta väntämistä. Työn tulokset kosketta-

Kahdeksan kansanedustajaa seitsemästä eduskuntaryhmästä oli kuulemassa työttömien vaatimuksia

paikkaa ja 450000 työtöntä, että se siitä keinottelusta, valisti Seppo Savolainen kansanedustaja P. Virtasta.

Missä on oikeudenmukaisuus?

Helsingin työttömien puheenjohtaja **Juha Lehtinen** tivasi kansanedustajilta moraalista ja oikeudenmukaisuutta.

– Eikö olisi oikeudenmukaista ja moraalisesti oikein, että otettaisiin niiltä, joilla on isot tulot ja niiltä, joilla ei mitään ole, ei leikkattaisi?

Tähän tärkeään kysymykseen kansanedustajat – Vasemmistoryhmän

pienituloinen, totesi Kuoppa.

Kuoppa sanoi edelleen olevansa Vasemmistoliiton vaalilupauksen kannalla: työttömyysturvaa ja muuta sosiaaliturvaa ei saa leikata. Sen sijaan vientiteollisuuden 20 miljardin markan voitoista olisi ollut varaa ottaa.

Lopuksi Seppo Savolainen lupasi, että käymään tullaan varmasti toistekin – ellei eduskunta muuta politiikan suuntaa.

Teksti: Marjallisa Siira
Kuvat: Toivo Koivisto

TYÖTTÖMIEN LAHETYSTÖ EDUSKUNTARYHMILLE

Esko Ahon hallituksen aikana työttömät vierailivat useaan otteeseen Eduskunnassa. Yhtä usein turhauimme näiden vierailujen tuloksiin.

Uskoimme vaalilupauksiin. Paavo Lipponen hallitus syntyi. Työttömät panivat toivonsa Lipponen lupauksiin työttömyyden puolittamisesta.

Nyt olemme karvaasti pettyneet Lipponen hallitukseen ja sitä tukevan Ay-liikkeen toimintaan. Tupo-ratkaisu, josta odotimme työttömille kädenojennusta on syntynyt.

Työttömät ovat tyytymättömiä tulopoliittiseen ratkaisuun. Ei puolustanut hallitus työttömiä, vaan ay-liikkeen tuella peruspäivärahan ja työmarkki-

naturen varassa elävien 230 000 työttömän olemassaolo unohtui.

Hallitus ei heikompiin puolustanut, vaan oli valmis tulemaan vastaan Tupon aikaansaamiseksi perusturvan lisäleikkauksilla.

Olemme valinneet edustajamme. Eduskuntaan ja edelleen hallitukseen. Edellytämme että edustajamme toimivat siten että työtä ja toimeentuloa jaetaan oikeudenmukaisesti kaikille kansalaisille ja että kansanedustajat ryhtyvät aktiivisesti tukemaan työnhakamista.

Elleivät kansanedustajat ota aktiivista otetta työttömyyden hoitamisesta, etäännyvät työttömät puoluepoliti-

kasta ja ay-liikkeestä. Puoluekuri ei työttömiä koske.

Työttömyysturvaa on uudistettava siten, että pitkäaikaistyöttömiä syrjivä ja passivoiva lainsäädäntö romutetaan. Nykyiseen työttömyysturvaan ei tule tehdä heikennyksiä, sillä sen seuraus on vain valtion menojen siirtämistä kuntien kannettavaksi ja näin ollen lisää työttömyyttä.

Tämän Tupo-kierroksen jälkeen on syytä miettiä mihin Tupoa ja ay-liikettä tarvitaan? Pahimmillaan on kyse etuoikeutettujen työmarkkinarauhasta, jonka epäsosiaalisuudesta vaarannetaan muu yhteiskuntarauha!

Huomioita sairastamisesta palkkatyössä ja työttömänä

SAIRAUS TYÖMARKKINOILLA

Lääketieteen lisensiaatti Pekka Virtasen väitöskirja "Sairaus työmarkkinoilla, huomioita sairastamisesta palkkatyössä ja työttömänä" tarkastettiin Tampereen yliopiston terveystieteen laitoksella perjantaina 8. syyskuuta.

Väitöskirjassa kuvataan viiden tapauksen avulla, miten ihmisten terveysongelmat ja heidän tilanteensa työmarkkinoilla vaikuttavat toisiinsa.

Tapauksissa kiinnitettiin huomiota siihen, miten työvoimaa saneerataan sairaimmista päästä. Irtisanomista pelkäävät työntekijät vähentävät sairautensa, miten työkyvyn arvioinnin keskittäminen työterveyshuoltoon vaikuttaa työntekijöiden sairauspoissaoloihin, miten pitkäaikaisytöttömyyden aikana käytettävien terveyspalvelujen vähemmän kuin työssäollessa sekä miten terveyskeskuksessa ja työvoimatoimistossa muodostuneet kuvat sairaudesta eroavat toisistaan sekä siihen, miten sairaus muuttuu työttömyyden pitkittyessä.

Työtön ei tiedä miten sairastaisi

Yhä harvemmat ihmiset tekevät säännöllistä palkkatyötä, näin ollen he eivät myöskään arvioi terveyttään tai sairauttaan sillä perusteella, miten he suoriutuvat työpäivästään. Suhteellisen yhtenäisen työkyvyn sijaan sairauden perustaksi tulee kyky toimia milloin milläkin elämäntilanteella. Sairaudet eriytyvät ja yksilöityvät. Tätä muutosta väitöskirjatutkimus auttaa ymmärtämään ja hallitsemaan.

Pekka Virtanen tiivistää väitöskirjassaan työntekoa ja sairastamista koskevat kysymykset viideksi huomioksi:

- Työnantajat käyttivät terveysongelmaa perusteena saneerata ja olla palkkaamatta työvoimaa

- Työntekijät vähensivät sairautensa joksikin aikaa, kun työnantaja irtisanoi heidän joukostaan sairaita työtovereita.

Pitkäaikaistyöttömien terveysprojekteja on eri puolilla Suomea. Kuvamme on Tampereen työttömien toimintakeskuksesta jossa toiminta on vakiintumassa.

Pekka Virtanen naulaa varsinkin työttömien terveydenhuollon tavoitteitteet seuraaviksi arvoteseiksi:

- Terveydenhuollon on oltava oikeudenmukaista. On väärin, että työssäkäyvät saavat parempaa terveydenhoitoa. Tasavertainen terveydenhoito tulisi taata myös työttömille.

- Kansanterveyden kannalta on oleellisen tärkeää, että terveyttä kansalle 2000-ohjelman rinnalle saataisiin myös terveyttä työttömille 2000-ohjelma.

- Poliitikkojen lupaukset työttömyyden puolittamisesta ei ehkä sittenkään ole pelkkää toiveajattelua. Työttömien terveys, iskukyky ja työvoimakyky on pidettävä voimassa tulevaisuuden työvoimatarvetta, mahdollista työvoimapolua ja työllisyyttä silmälläpitäen.

- Työntekijät eivät vähentäneet sairautensa, kun työnantaja velvoitti heidät käyttämään työterveyshuollon palveluja.

- Pitkäaikaistyöttömät käyttivät perusterveyshuollon palveluja vähemmän kuin työssäkäyvät. Velvoitettyötilastamisen aikana he käyttivät palveluja saman verran kuin työssäolevat.

- Kun työllisyys pitkittyi, työttömät ja työvoimaneuvoajat kiinnittivät enemmän huomiota terveysongel-

miin.

Keskustelu työyhteisöissä on vaikeaa ellei mahdollista mainitsematta työttömyyttä. Työttömyyden kautta paljastuvat myös monet työyhteisöissä vallitsevat sairauskäsitteet: työtön ei oikein tiedä miten sairastaisi. Tätä taustaa vasten on tulkittava myös tutkimustulokset, jotka osoittavat, että työttömyys on terveysriski.

Virtanen käyttää työttömyyttä tutkimusmenetelmänä, elämäntilanteena tai tapahtumana, joka paljastaa sairauden "työperäisyyden". Työttömyys on niin keskeisesti puheena väitöskirjassa, että Virtanen katsoo aiheelliseksi käsitellä työttömyyden ja terveyden välisiä suhteita.

Sairaus irtisanottaessa

Eräissä metallitehtaassa irtisanottiin "taloudellisista ja tuotannollisista syistä" neljäkymmentä työntekijää. Terveysongelmat näyttivät olevan syynä useiden irtisanottujen epätaloudellisuuteen ja/tai tuottamattomuuteen. Tutkimus koski 32 irtisanottua, jotka asuivat tehdaspäikkäkunnalla (Nokia).

Vastaanottoälyntien ja sairauspoissaolojen runsaus sekä diagno-soitujen tautien suuri määrä kertovat lukuisista terveysongelmista, joiden perusteella irtisanottuja voidaan vertailla tekemättäkin pitää selvästi keskimääräistä sairaampina. Irtisanominen muutti välittömästi heidän sairautensa sosiaalisesti toisenlaisiksi.

Työnantaja ilmaisi toimenpiteillä, että se haluaa päästä eroon yleensäkin sairastelevista henkilöistä. Työtöve-rien silmissä irtisanotut kokivat leimautuneensa todellistakin pahem-

min sairaiksi. Lääkäriä tapaus muistutti siitä, että sairauksissa on kyse myös sosiaalisista merkityksistä ja niihin perustuvista ratkaisuista.

Virtanen oli vuosien ajan totunut suhtautumaan irtisanottuihin palkkatyöläisiin, metallityöläisiin. Kun tehtävänä oli arvioida heidän sairaus- ja terveydentilansa, ei Virtanen oikein tiennyt, oliko heidän parempi kuvitella entisiin ammatteihinsa ja töihinsä vai työttömiksi työnhakijoiksi. Virtanen luokiteli heidät enemmän tai vähemmän sairaiksi.

Luokittelun voi aiheellisesti asettaa kyseenalaiseksi, mutta sen ideakaan ei ollut määrittellä irtisanottujen terveydentilaa mitenkään absoluuttisesti, vaan suhteessa toisiinsa.

Joka tapauksessa luokittelu palveli hyvin tapauksen herättämää tarvetta seurata irtisanottujen tilannetta eritellysti ja yksityiskohtaisesti.

Työllistämällä sairaita hitaammin ja heikommin työmarkkinat toisaalta valikoivat arvot, toisaalta osoittivat oikeaksi oletuksen terveydentilan perusteella valikoivasta työllistämiskäytännöstä.

Valikoitumisen toisesta puolesta, sairaudesta työllistymisen esteenä, kertoo se, että terveet työllistyivät muita nopeammin ja laman tullessa he säilyivät työpaikkansa, kun taas sairaiden työttömyys lisääntyi.

Tapaus ei kuitenkaan auta arvioimaan valikoitumisen merkitystä suhteessa päinvastaiseen ilmiöön - työttömyyden terveyttä vahingoittavaan vaikutukseen.

Myös työttömyyteen liittyvä yksilöllisyys saattaa olla suureksi osaksi valikoitumista. Sairailta on luonnollisesti suurempi riski kuolla ja tällä perusteella viiden irtisanotun kuoleminen viiden vuoden kuluessa ei voi olla odottamatonta. Kuoleman-

syitä (alkoholihepatiitti, sydäninfarkti, vahingonlaukaus, keuhkosyöpä) tosin saavat ajattelemaan, että työttömyys on voinut joututtaa joitakin kuolemia.

Sairaus saneeratussa tehtaassa

Saneeratussa tehtaassa työpaikkansa säilyttäneet metallityöläiset huomasivat tietenkin, että joukosta irtisanottiin sairaimmat työtöverit. Irtisanotut leimautuivat julkisuudessa todellistakin sairaammiksi, ja yleiseksi käsitykseksi muodostui, että sairaudet olivat irtisanomisten syy. Työnantajien ilmoitus uusien saneerausten mahdollisuudesta lisäsi pelkoa sairastamisesta työpaikan vaarantavana seikkana myös tulevaisuudessa.

Irtisanomisten jälkeen alkoi vaikuttaa siltä, että tehtaan työntekijät eivät sairasta kuten yleensä. Tätä vahvistivat sairauskassasta saatu tieto maksettujen lääkäripalkkio-, lääkehoito- ja sairauslomakorvausten poikkeuksellisesta vähentymisestä. Tätä "terveysepidemiaa" tuntui aiheelliselta tutkia tarkemmin. Mitä ilmeisimmän työntekijät kävivät irtisanomisvuonna työssä suhteessa sairaampiin kuin edellisellä vuonna. Ihmiset kävivät sairaina, jopa työkyvyttöminä töissä.

Jos terveyden mittariksi otetaan sairauspoissaolot, työntekijät olivat terveempiä kuin edellisinä vuosina. Paradoksi osoittaa, että määrällisin menetelmän saatu kuva sairaudesta on toisaalta yksipuolinen, toisaalta kaikkea muut kuin yksiselitteinen. Kysessä oli myös ja erityisesti sairauksien laadullinen muutos: työntekijät olivat irtisanomisvuonna eri lailla sairaita.

Tarvitaan arvokeskustelua

Väitöskirjassa kuvatut irtisanomistapaukset ja eräät muutkin tapaukset herättivät kiihkeää keskustelua siitä, tekeekö työnantaja oikein saneerattuaan sairaimmat työntekijät. Sittemmin työelämästä on saneerattu satojattuhansia ihmisiä.

Käytännössä harva yritys lienee valinnut irtisanottavat edes arpomalla, ja tuskin missään on irtisanottu työvoimaa terveimmistä päälästä.

Nykyään terveysongelmaisen syrjäytymisen työelämästä hyväksytään vaieten, itsestäänselvyytenä.

Kun työelämässä on entistä vähemmän ja entistä terveempää väkeä, on syytä keskustella siitä, pitäisikö työterveyshuollosta siirtää resursseja muuhun perusterveydenhuoltoon, joka joutuu hoitamaan irtisanotut ihmiset, myöskin ylläpitämään heidän työkykyään mahdollisesti tulevia työvoimatarpeita varten.

Kysymys on ratkaistava keskustellen päitsi työterveyshuollon resurssien lisäämisestä tai uudelleenjakamisesta, myös sitä halutaanko terveydenhuoltoa kehittää siten, että sen avulla pyritään lisäämään erityisesti työttömien hyvinvointia.

Väitöskirjan mukaan siirtyminen "taudista sairauteen" ei vielä riitä, sillä sairauden ymmärtäminen edellyttää siirtymistä "sairaudesta sairastamiseen". Tämä joutaa taudin kiistämisen sairaukselle rinnakkaisena ja sen kanssa samanarvoisena lääkärintyötä ohjaavana käsitteenä.

Taudit tulevat ja menevät, sairastaminen on pysyvää.

Työn, työttömyyden ja sairauden suhteesta tohtoriksi väitellyt Pekka Virtanen. Kuva Erkki Karén.

Sosiaalitalous – täplikäs kuin leopardin turkki

Mitä sosiaalitalous on? – Sosiaalitaloudella ei ole määritelmää, sanoi useampikin asiantuntija Helsingin Yliopiston järjestämässä Sosiaalitalous ja paikallinen kehitys –seminaarissa viime elokuussa. Ota siitä sitten selvää...

Jotkut seminaarin alustajat sentään hiukan rajasivat asiaa: talouselämä jaksaa jatkua julkiseen sektoriin ja yritys-sektoriin eli markkinoihin; se, mikä ei näihin kuulu, on kolmatta sektoria tai sosiaalitaloutta. Ja se ei ole yhdenmukainen sektori, se on täplikäs kuin leopardin turkki.

Julkisen sektorin rapautumisen myötä näyttää sosiaalitalous voimistuvan. Se lähtee ihmisten omista tarpeista ja siitä, että ei haluta alistua köyhäinhoito- ja kerjäläisyhteiskuntaan.

Suomessa on muutaman viime vuoden aikana kehittyneet aivan uusia, voimakkaita sosiaalitalouden yksiköitä: työttömien yhdistykset ja työosuuskunnat. Muutamassa vuodessa on perustettu noin 200 uusia osuuskuntaa ja saman verran työttömien yhdistyksiä.

Nämä uudet yhteisöt ovat massatyöttömyyden tuotteita. Ne pyörittävät

Elävä maaseutu, slummiton kaupunki

Ruotsin sosiaalitalouden instituutin, COOPIn, johtaja Jan Olsson oli varsin toiveikas kolmannen sektorin mahdollisuuksista.

– Sosiaalitalous on tärkeä tapa ratkaista ongelmia ja parantaa työllisyyttä, sanoi Olsson. – Sosiaalitalous liittyy aina paikalliseen kehitykseen; paikalliset ratkaisut ja paikalliset organisaatiot ovat sen perusta.

– Voittoa tuottamattoman sektorin avulla voidaan välttää slummien syntyminen kaupunkeihin ja estää maaseudun autoituminen. Voidaan kehittää uusia työpaikkoja mm. ympäristö-, hoiva-, kulttuuri- ja mediasektoreille.

– Markkinat eivät luo uusia työpaikkoja ellei ole kysyntää ja julkinen sektori on kaikkialla supistusten puristuksessa. Sosiaalitalous siis tyydyttää tarpeita, joita markkinat tai valtio eivät pysty tyydyttämään.

Sosiaalitalous on sekataloutta. Erään viisi suurinta EU-maata käsitävän tutkimuksen mukaan voittoa tuottamattoman sektorin rahoitus koostuu seuraavista lähteistä: julkisen sektorin osuus 50 prosenttia, maksut omista palveluista, tuotteista ym. 42 prosenttia, yksityiset lahjoitukset 8

nien työosuuskuntien perustaminen alkoi uudelleen jo 1970-luvulla.

EU-maiden taloudesta ja työllisyydestä on 5–7 prosenttia sosiaalitalouden alueella; kolme miljoonaa EU-kansalaista työskentelee osuuskunnissa ja 5 miljoonaa erilaisissa yhdistyksissä. EU on tunnustanut sosiaalitalouden merkityksen perustamalla sille oman pääluokan, direktoraatti XXIII:n.

Jan Olssonin mukaan sosiaalitaloudella on kaiken kaikkiaan tärkeä rooli Euroopassa työttömyyden vastaisessa taistelussa ja hyvinvointivaltion puolustamisessa.

Kamomillaa Kauniaisissa

– Halusimme työtä ja työstä palkkaa, perusteli Anita Bremer–Jansson Kauniaisista Hyvinvointiosuuskunta Kamomillan perustamista.

Kamomilla on sairaanhoitoalan ammattilaisten yhteisyritys, mukana on myös pari taiteilijaa. Osuuskunta on toiminut runsaan vuoden.

Tarina on menestyksessä: kunnallisia palveluja täydentäviä kotihoidon palveluja tuotetaan normaalihintaan, kunnan kanssa hyvässä yhteistyössä. Äskettäin on perustettu luonto- ja tai-

Kolmas sektori ja Pohjois-Karjala

Joensuun yliopiston Karjalan tutkimuslaitoksessa tehdyn tutkimuksen mukaan yksi ratkaisu vaikeutuvaan työttömyyden hoitoon on julkisten viranomaisen, asiakkaiden, vapaaehtoisjärjestöjen ja sosiaalisesti suuntautuvien organisaatioiden yhteistyö. Tällöin puhutaan ns. verkostoitumisesta ja toimimisesta "kolmannella sektorilla".

Pienimuotoisia paikallisia aloitteita

Joensuun yliopiston Karjalan tutkimuslaitoksen työelämän tutkijoiden, Pohjois-Karjalan läänin työvoimapiirin ja työministeriön yhteistyönä on valmistunut tutkimus "TILOJA VAI TEKOJA -tutkimus paikallisista aloitteista työttömyysongelman lievittämiseksi." Tutkimuksen on tehnyt YTK Seppo Roivas.

Tutkimus osoittaa, että laman seurauksena työttömyysongelman lievittämiseksi on syntynyt lukuisia pienimuotoisia paikallisia aloitteita. Niitä ovat tehneet niin sosiaali- ja työvoimaviranomaiset kuin erilaiset järjestöt, kirkko ja ay-liike. Perinteisestä sektoroituneesta toimintatavasta ollaan yhä enemmän siirtymässä usean toimijan väliseen yhteistyöhön -verkostomuotoiseen toimintaan. Sosiaalinen työ ei ole ainoastaan viranomaisen monopoli.

Käytännön toteuttamismuotoja verkostomaisessa yhteistyössä ovat työtömmille tarkoitettuihin tai työttömien organisoimat kurssit, virkistystoiminta, koulutustilaisuudet, vapaaehtoistyömuodot sekä yhdyskuntakohtaisten sosiaalisten verkostojen kehittäminen. Yksilökohtaisen asiakas työn oheen on kehitetty työttömien ryhmätoiminnan ja yhdyskuntatyön mu-

toja. Sosiaaliset ryhmät ja paikallisyhteisöt nähdään hyvinvoinnin tuottamisen voimavarana. Voidaan puhua alkavasta laadullisesta murroksesta suomalaisessa työvoima- ja sosiaalipolitiikassa.

Sosiaalista aktiivointia

Uusien toimintatapojen työvoimapolitiista merkitystä arvioitaessa on ilmeistä, että niillä ei voida suoraan vastata työttömien taloudellisiin ongelmiin, mutta sen sijaan niillä on merkitystä työttömien sosiaalisessa integroinnissa ja aktiivoinnissa. Niiden avulla voidaan tukea työttömiä sosiaalisesti ja kannustaa aktiiviseen toimintaan oman tilanteensa parantamiseksi. Käytännössä tämä merkitsee työvoimapolitiisten tukien kohdentamista myös työttömien ryhmätoimintaan ja paikallisiiin asuinryhmiin.

Tutkimus osoittaa, että verkostoituminen ei tapahdu spontaanisti ja automaattisesti, vaan vaatii suuren työpanoksen toiminnan organisoijilta ja innovaattoreilta. Myös toimintaa tukevat tieto-taidosta ja suomalaisesta tutkimuksesta on puutetta. Onnistuneisiin esimerkkeihin perustuvaa kokemus- ja tutkimustietoa kyllä kaitataan, sillä perinteiset sosiaali- ja työvoimapolitiikan eriytyneet, hierarkkiset ja sektoroituneet toimintatavat eivät muutu hetkessä - varsinkin kun lama tuli nopeasti ja yllättäen.

Kyseessä ei ole myöskään mikään "taikatemppu", jolla julkisia sosiaalipalveluja voitaisiin korvata, vaan keino kehittää toimintatapoja asiakaslähtoisempään suuntaan. Tässä työssä voivat olla mukana myös vapaaehtoisjärjestöt, ammattijärjestöt ja kirkko.

Sosiaalitalous lupaa elämää myös autoituneelle maaseudulle. Kuvamme Vesannolta Pohjois-Savosta.

jo aikamoista taloutta: palkkaavat työttömiä töihin, hoitavat lukuisia ruokaloita, soppatyöskijä ja kirpputorreja, tuottavat palveluja – harjoittavat siis monenlaisia toimintaa, jossa raha pyörii. Ja missä on rahaa, siellä on taloutta.

Työttömien yhdistykset ja työosuuskunnat eivät pyri – ainakaan toistaiseksi – samaan liikevoittoon, joten ne kuuluvat puhtaasti sosiaalitalouteen, joka on 'voittoa tavoittelematon' sektori. Sosiaalitalouden yksiköissä aina ihminen ja ihmisen työ on tärkeämpi kuin pääoma ja voitto. Toisaalta: sosiaalitalouden piiristä voi myös syntyä uusia, perinteiseen tapaan toimivia yrityksiä.

prosenttia.

Eroja Euroopassa

Suhtautuminen sosiaalitalouteen on jyrkästi erilaista Euroopan eteläisissä ja pohjoisissa valtioissa. Skandinaviassa suhtaudutaan epäilevästi, jopa kielteisesti esim. osuuskuntiin, kun sen sijaan Italiassa ja Espanjassa on jo perustuslaissa sosiaalitalouden käsite ja osuustoiminnan edistäminen. Niinpä näissä maissa onkin pieniä osuuskuntia pilvin pimein, kaikilla elämän alueilla. Osittain tämä johtuu siitäkin, että Etelä-Euroopassa osa sosiaalipalveluista on yhdistysten vastuulla. Ranskassa ja Englannissa pie-

depainotteinen kaksikielinen lasten päiväkotii.

– Olemme pystyneet lyhyessä ajassa työllistämään jo 9 työtöntä kokopäiväisesti äärettömän pienin voimavaroin, kertoo Bremer–Jansson.

Osuuskunnan etuna on olematon byrokratia ja joustavuus. Voittoa ei tavoitella ja arvoiksi on määritelty kokonaisvastuu, asiakaskeisyys, avoimuus, luottamus ja empatia.

– Toimintaamme ei ole arvosteltu kunnan eikä yksityisten yritysten taholta. Närdää tuntevat vain tämän alan pimeän työn tekijät, sanoo Bremer–Jansson.

MARJALIISA SIIRA

EU-hankkeiden kansallisesta rahoituksesta jaettiin 6,3 miljoonaa

Valtioneuvosto hyväksyi 10.8. Euroopan aluekehitysrahaston hankkeiden kansallisen rahoitusosuuden 6,3 miljoonaa markan määrärahojen käyttösuunnitelman. Hankkeilla on mm. matkailua edistäviä ja elinkeinoelämää tukevia vaikutuksia. Ne ovat myös merkittäviä sijaintikuntansa työllisyydelle.

Määrärahoilla käynnistetään Euroopan aluekehitysrahaston tukemia tavoitteiden 2, 5b ja 6 mukaisia aluehankkeita. Työministeriön budjetissa on varattu valtion investoitiikoh-teisiin tätä tarkoitusta varten 50 miljoonaa markkaa. Euroopan aluekehitysrahaston kokonaisrahoitukseksi on arvioitu 12,3 miljoonaa ja muuksi kansalliseksi rahoitukseksi 3,7 miljoonaa markkaa.

Yksittäisistä kohteista mainittakoon vesistöjen monikäyttöhankkeet

Lapissa. Ilman rahoitusta esimerkiksi Lapin ympäristökeskus joutuisi lomauttamaan 45 pitkäaikaista työntekijäänsä elokuussa. Samalla jäisi noin 150 henkilöä työllistämättä eri puolilla Lappia. Muut hankkeet tällä rahoituksella ovat Lappeenrannan lentokentän pidentäminen, Liminganlahden maisemointi ja kunnostus, Ketveleen kanava ja Oulujärven retkeilyalueen kehittäminen.

Hankkeet on valmisteltu maakuntien liittojen, työvoimapiirien ja kuntien yhteistyönä ja niillä katsotaan olevan pidempiäkin kuin rakennusaikaisia työllisyysvaikutuksia. EU-rahoitus mahdollistaa työt, jotka pelkästään kansallisella rahoituksella jäisivät toteutumatta.

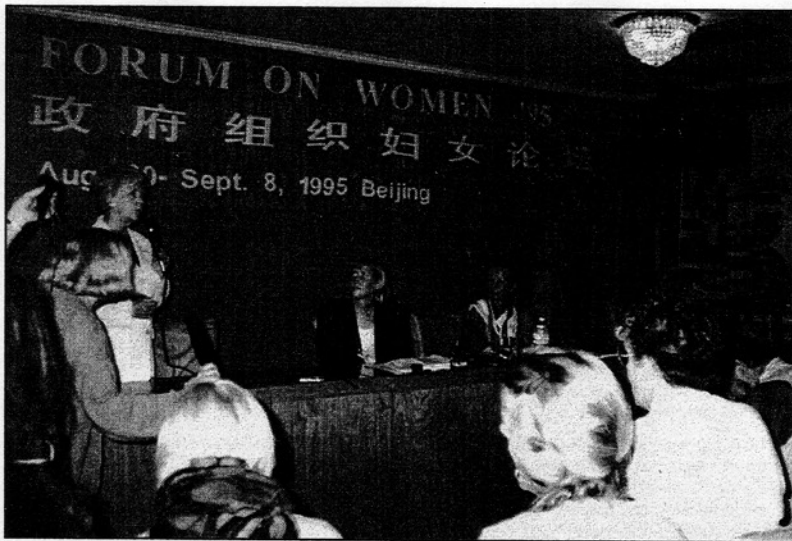
Ni hao!

YK:n neljäs virallinen naisten asioita käsittelevä kokous pidettiin Pekingissä 4. - 15.9.95. Huairoussa, 40 000 asukkaan kaupungissa 50 km Pekingistä pohjoiseen, oli sen kylkiäisenä 30.8. - 8.9. järjestetty kansalaisjärjestöfoorumi, joka oli avoin tapahtuma, johon kuka tahansa sai osallistua joko kansalaisjärjestönsä edustajana tai vaikkapa turistina. Suomesta tapahtumaan osallistui vajaan 200 henkilöä, joista viitisenkymmentä oli YK:n kokouksen virallisia edustajia tai sen asiantuntijajäseniä. Nämä olivat ministereitä, kansanedustajia, valtion laitosten virkamiehiä tai - naisia, poliittisten puolueiden ja joidenkin muiden kansalaisjärjestöjen, lähinnä naisjärjestöjen, edustajia. Suurin osa sekä viralliseen kokoukseen osallistuneista että kansalaisjärjestöfoorumilaisista oli naisia. Iso osa osallistujista oli tapahtumaa seuraavia ja siitä Suomeen raportoivia tiedotusvälineiden edustajia.

***

Osallistuin viikon ajan sekä Hämenninnan Työttömien yhdistyksen että TVY:n edustajana Huairoun kansalaisjärjestöfoorumiin. Tapahtumaan osallistui arviolta 30 000 ihmistä noin 180 maasta. Osa meistä asui Huairoussa ja osa Pekingissä. Kiinan viranomaiset olivat järjestäneet säännölliset bussiyhteydet eri hotelleista tapahtumapaikoille ja takaisin hotelleihin. He olivat rakentaneet Huairouhun uusia hotelleja, joista osa valmistui vasta foorumin avajaisten jälkeen. Olipa meitä varten rakennettu tavaratalojakin.

Foorumin tapahtumia oli melkein joka puolella kaupunkia, mutta pää-tapahtumapaikat olivat konferenssi-keskus, jonka edustalle tulivat bussit, Kuumba Stage -nimellä kutsuttu urheilukenttä, jolle mahtui etukäteistietojen mukaan 10 000 ihmistä, sekä kentän läheisyydessä olevat telttakyliä ja rakennukset. Joka alueelle oli mentävä turvaporttien läpi. Useimmiten riitti, että kulki portin läpi, mut-

Yksi tuhansista naisista oli Islannin presidentti Vigdis Finnbogadóttir, joka on puhumassa kuvassa vasemmalla.

ta joissakin paikoissa aina ja joissakin silloin tällöin oli myös kassit laitettava hihnalle läpivalaistaviksi. Joskus tämä tuotti hankaluuksia, varsinkin silloin kun samanaikaisesti oli paljon ihmisiä pyrkimässä sisään.

Pohjoismaisilla naisjärjestöillä oli yhteisesti hankittu kolmikerroksisen rakennuksen viimeisen kerroksen iso sali "olohuoneeksi", materiaalien jakopaikaksi, esiintymis- ja kokouspaikaksi. Kävin siellä muiden pohjoismaisten naisten tavoin lähes päivittäin. Siellä saimme tietoa YK:n virallisen kokouksen vaiheista. Oli myös diaesityksiä, musiikkiesityksiä, eri järjestöjen esittelyjä ja esitelmämonisteita eri aiheista. Osuin paikalle, kun Vigdis Finnbogadóttir, Islannin presidentti, kertoi valinnastaan presidentiksi.

***

Eriäänä aamuna piti Hillary Clintonin puhua Kuumba Stagella, mutta koska sinä aamuna satoi rankasti, oli tilaisuus siirretty sisätiloihin konferenssi-keskukseen, jonne mahtui vain noin 1200 ihmistä. Keskus oli täytynyt jo kello 7, jonka jälkeen ei sisälle enää laskettu ihmisiä. Me yöhemmin paikalle tulijat seisimme suljettujen porttien takana ja odotimme turhaan sisäänpääsyä. Toisilla oli sateenvarjat, toisilla sadetakit ja jotkut olivat muuten vain märkinä. Koväänien kuulutukset sitten hajoitivat joukot, jotka osin tukkivat pääkadun vilkkaan liikenteen odottaessaan Hillaryn ilmentymistä paikalle.

Foorumin 200-sivuisessa ohjelmassa oli keskusteluja, paneeleita, esitelmää, työpajoja ja muita koontumisia niin runsaasti, että oli vaikea valita niistä mielenkiintoisimmat. Yksi valintaperuste oli matkan pituus tapahtumapaikkaan. Jalat olivat kovalla koetuksella, koska välimatkat olivat pitkät. Kaupungilla ei ollut istumapaikkoja kovinkaan paljon, kaikki tuolit oli sijoitettu Kuumba Stagelle. Yksi järjestäjille sattunut yllätys oli osallistujien määrä, jonka takia ohjelmakirjaset loppuivat ensimmäisinä päivinä aina aamusta. Minäkin sain vasta kolmantena päivänä käsiini englanninkielisen ohjelman.

Työttömyyttä tai työllistymistä käsitteleviä tilaisuuksia oli jonkin verran, mutta niistä suurin osa käsittelee kehitysmaiden naisia eli ongelmat olivat jollakin toisella tasolla kuin meillä. Joitakin malleja niistä voidaan kyllä Suomessakin hyödyntää, ainakin jos mukaan saadaan runsaasti monitahtoisia, työllistymisestä innostuneita naisia (ja miksei miehiäkään), jotka sitoutuvat suunnittelemaan ja kehittämään työllisyysjankkeita, työpajoja ja tietopajoja. Ohjelman muu osa käsittelee naisten kannalta tärkeitä maailmanlaajuisia ongelmia, kuten oikeutta terveydenhuoltoon, maanomistukseen ja seksuaalisuuteen. Naisiin sekä kodissa että kodin ulkopuolella kohdistuvaa väkivaltaa tarkasteltiin myös joka puolelta.

Erittäin antoisaa minulle oli keskustelu eri maista tulleiden naisten kanssa heidän maitensa ongelmista. Tapasin intialaisia nunnia, jotka yrittivät korjata maansa naisten pahimpia ongelmia - lukutaidottomuutta ja köyhyyttä - erilaisilla ohjelmilla. Oli venäläinen nainen, jonka naisten tur-

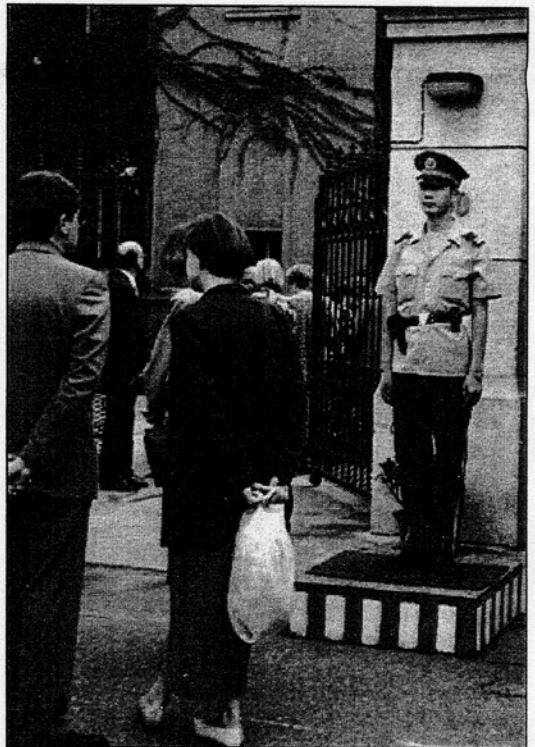
vakotprojektin esteenä oli vain maan nykyiset lait. Palestiinalaiset naiset vaativat osaa Jerusalemin pääkaupungin alueelta. Iranin musliminaiset halusivat säilyttää muslimiuskonnon ja sen myötä laisäädännön ja naisten turvallisuuden hunnutettuina, vieressä muita musliminaisia, jotka vastus-

kikankaat ja -vaatteet, joita myytiin sadoissa kokuissa Pekingissä, Huairoussa ja Kiinan muurin lähistöllä, löysivät uusia omistajia maailman eri kolkilta. Myyjät houkuttelivat ostajia koväänisesti ja vähän kovakouraisesti. Meille pohjoismaisille ihmisille esiteltiin joulupukin kuvin koristeltuja liinoja ja villapaitoja. Hintataso oli Suomeen verrattuna edullinen. Mutta kiinalaisen keskikelpoilla, n. 400 markalla, ei paljon kulutusjuhliä vietetä.

Ruoka oli monipuolista ja hyvää. Alkuruoaksi keitto, pääruokana riisiä, lihaa tai kanaa, sienä, vihanneksia monin tavoin valmistettuina, jälkiruoaksi kupillinen tai lasillinen jasmiiniä. Huairoussa oli paljon ravintoloita ja ruokakojuja, joista voi lounaansa tai päivällisensä ostaa. Helteellä tuntui valmiiksi lokerolliiseen styrooppakaukukseen pakattu ruoka arveluttavalta, mutta nälän yllättäessä oli pakko turvautua sellaiseenkin. Ruokajuomana olut, limsa, tuoremuhi tai pulloitettu juomavesi. Sateella oli vähän hankala syödä ulkona. Ruoka laimeni pahanlaisesti.

***

Viikko kului kovin nopeasti. Kun olin käyttänyt ensimmäiset kolme päivää tilaisuuden tapahtumien ymmärtämiseen, hotelleihin, bussien, ohjelmien, ruokailupaikkojen, postikorttien ja postimerkkien etsimiseen, kaupungin tilojen hahmottamiseen yms. ne loput neljä suorastaan lensivät. Kä-

Turvatoimet tapahtumassa olivat tiukat. Kuvamme vartija tarkkailee suurlähetystöön pyrkiviä.

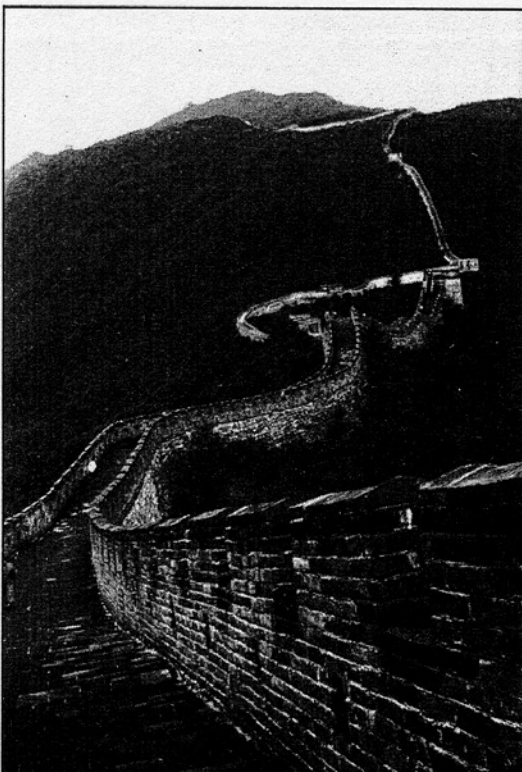
tivat uskonnon valtaa. Vietnamilainen nainen bussissa matkalla Kiinan muurille kertoi köyhyydestä ja lukutaidottomuudesta maassaan. Afrikkalaiset naiset olivat kekseliästä rahhoittamassa matkaansa myymällä naisten tekemiä käsitoita.

***

Kiinalaiset tuotteet menivät kaupaksi. Sormivoimistelupallot, syömäpuikot, taidokkaat koruomellut pöytäliinat ja tilkkupeitot sekä silk-

vin Kiinan muurilla ja kaksi kertaa aika pikaisesti Pekingissä, molemmilla kerroilla vielä iltahämärissä. Tuntui haikelta lähteä pois, kun niin paljon jäi näkemättä. Sadekin joinakin päivinä esti osallistumasta täysipainoisesti ohjelmatarjontaan. Opin bussikuskilta, miten sanotaan kiinaksi näkemiin, mutta valitettavasti olen sen jo unohtanut.

Maija Pulli
Hämenninnan työttömät ry:n
toiminnanohjaaja

Kiinan kävijöiden pakollinen ja mieluisa nähtävyys on kiinan muuri, jossa myös kirjoittajamme kävi.

Suuri tehtävä 70 pencen erissä

Warren Liverpoolista on Lontoon keskustan kaduilla asuva ja lehteä myyvä nuori mies. Kolmasosa nuoresta elämästä on kulunut kaduilla. Mitä Warrenin elämä oli sitä ennen, voi vain arvailla. Hän kertoo karanteensa kotoaan 14 vuoden ikäisenä, koska elämä Liverpoolissa oli ankeaa, risaista ja vailla toivoa.

Parin Lontoon vuoden jälkeen hän yritti kotiutua uudelleen Liverpooliin. Puolen vuoden kokeilu osoitti yrityksen toivottomaksi. Helvetti oli parempi Lontoon kaduilla kuin Liverpoolin kujilla. Koska alle 16-vuotiaana ei ole valtaa päättää omista asioistaan, on parempi elää toivossa kaduilla kuin toivottomana kotona.

Seitsemän vuotta kaduilla tai kujilla tuntuu suomalaisesta mahdottomalta ajatukselta. Siis todella kaduilla: päivät myyden tai kerjäten, yöt jalkakäytävillä huovassa tai makuupussissa. Miten se on mahdollista? Eikö siihen kuole tai ainakin sairastu vaivaiseksi?

- Alkuun on todella kylmää, mutta elimistö vaan jotenkin tottuu. Monet turuttavat kylmän alkoholilla, että saavat unen. Huumeiden käyttäjäkin on, mutta aika vähän. Välillä kun olen

saanut rahaa, olen asunut muutaman yön asunototellissa, kertoo Warren.

Hän on aiemmin tehnyt päivän-päivän keikkoja kahvilan myyjänä tai muissa palveluohjelmassa. Nyt Warrenilla on suuri tehtävä, aivan konkreettisesti kahdeksan mielessä. Hän myy Englannin asunottomien liikkeen lehteä nimeltään The Big Issue eli "suuri tehtävä". Näin tehdessään hän säästää saadakseen oikean asunon, tavoite on jouluksi kotiin. Tänä vuonna.

- Päiväansio on 15-20 punttaa, perjantaisin ja tilipäivinä enemmänkin. Lehdet on itse ostettava aamulla myyntiin ja tilittävällä illalla. Koska Issuen myyjäksi täytyy rekisteröityä, ei voi olla yhtä aikaa työttömänä työnhakijana, selvittää Warren.

Issue ja "issue"

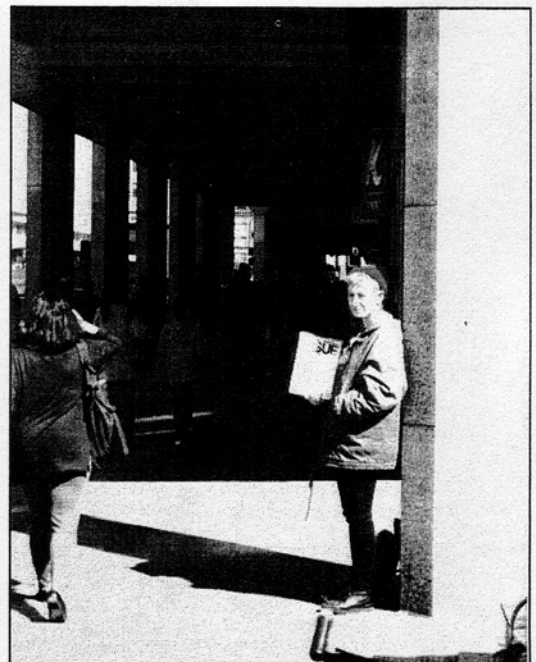
Kun lehden myyntihinta on 70 penceä (noin 5 markkaa) ja myyjä saa kappaleelta 40 penceä, on 20 punnan päiväansioon myytävä 50 lehteä. Mutta niinpä Issuen myyjät eivät kaupittelekaan lehteään syrjäkujilla, vaan siellä missä turistik ja rahakkaat kansalaiset liikkuvat.

Warren itse päivystää Westminsterin pankkien ja tavaratalojen sekä katoisen kadetralin liepeillä. Ja Warren tekee todella työtä. Hän ei kerjää, eikä ainakaan hujjaa. Viime mainittujakin joukossa on: jos makuupussin näköinen nyytti on keskellä kirkasta päivää tuntukaisia liikahtamatta, on syytä epäillä nyytin viereisen kyltin aitoutta.

Asunottomien liike siis julkaisee Big Issueta, jota rekisteröidyt asunottomat myyjät myyvät. Warren myy eläkkeeseen ja saadakseen asunon. Nuori mies on vuolassanainen ja päättäväinen, ajatuksenkulku ja ulosanti voimakkain käsitehostein on selkeää.

- En halua muuten tukea järjestöä, koska se ei järjestä ruokailua alle 25-vuotiaille. Olen muutenkin eri mieltä lehden ja järjestön kanssa monessa asiassa. Lehti maksaa liian paljon ja siitä otetaan liian pieniä painoksia. Sitäpaitsi lehti on muuttunut huonommaksi, sillä toimittajilla ei ole enää todellista kosketusta asunottomien elämään, puhuu Warren.

Joopa: issue ja "issue". Kuka tietää enää, mikä oli kotoisen Avun alkupeäinen tehtävä 30-luvulla. Avun suuri tehtävä työttömien lehtenä on nostalginen tarina, josta on vain arkistokappaleet jäljellä.

Big Issuen myyjätyttö Westminsterin rahapalatsien liepeillä. Myyjäksi rekisteröitynyt ei voi olla työttömänä työnhakijana. Lehti pitää ostaa vain lappua kaulassaan kantavilta virallisilta myyjiltä.

ginen tarina, josta on vain arkistokappaleet jäljellä.

Katujen elävät varoitusmerkit

Westminster, King's Cross ja Bandling (?) ovat alueita, joilla asunottomia on poikkeuksellisen paljon. Näiltä kuiltä he tietenkään eivät ole kotoisin, useimmiten eivät edes Lontoosta. Warrenin kertoman mukaan yhdeksän kymmenestä Lontoon asunottomasta on kotoisin muualta maasta, moni juuri Liverpoolin ja Manchesterin kaltaisilta rakennemuutosalueilta.

- Kaikki pitävät yhtä samoilta seuduilta kotoisin olevien kanssa. Myös muita porukoita syntyy: erityisesti alkoholiin tai huumeiden käyttäjät jengiytyvät. Muutama viikko sitten oli erään vanhan miehen - oli kova otamaan - hautajaiset.

Pohjoismaisen sosiaalivaltion kansalaista hämmästyttää tämä "asunottomien argipelaag". Miksi poliisit, sosiaaliviranomaiset, hallitus eivät tee mitään? Vai tekevätkö jotkut tahot joihin asunottomien hyväksi?

- Muutamat järjestöt antavat sosiaalista apua, kaupungin apua ei juuri ole näkynyt. Olen katkera maahanmuuttajille, joista huolehditaan paljon

paremmin. Me olemmekin hallituksen tietoinen varoitusmerkki maan sisäiltä ja ulkoa muuttajille: tänne ei kannata tulla.

Warren kertoo, että korttelipoliisit suhtautuvat tuttavallisesti ja mukavasti. Monet poliisit ostavat lehden säännöllisesti. Sen sijaan liikkuva poliisi hätyyttelee joskus pois näkyviltä.

Liverpoolin poika ei paljon piittaa politiikasta, mutta on kuitenkin sitä mieltä että kaupungin ja valtion tulisi tehdä jotain ja pian, koska "tällainen saattaa tapahtua kenelle tahansa", kuten Warren asian ilmaisee. Mutta mitä?

-Lontoossa on hirveän paljon tyhjiä asuntoja, jopa kerrostaloja. Niiden ovet on avattava köyhille. Se on tehtävä ennenkuin on myöhäistä. Tiedän tapauksia, että pitkään asunottomana ollut ei ole enää osannut sopeutua asumiseen, vaan on palannut kaduille.

Entä oma elämäsi? Mitä aiot tullausi aikuiseksi?

-Aion säästää joka pennin, jonka saan. En juo, en polta. Yritän saada jotenkin oman asunon ja työpaikan. Tavoitteenani on oma asunto joululuun mennessä.

Teksti ja kuvat:

HANNU OITTINEN

Asunottomat ja lehdenmyyjät on hyväksytty osaksi katukuvaa, mutta vain pelotukseksi uusille yrittäjille: tänne ei kannata tulla! Korttelipoliisien ja sosiaalijärjestöjen kanssa menee hyvin, mutta virallinen yhteiskunta vaikenee tai on muuten kylmä.

Akateemisille tietoverkko-pestausta

Tuhannet valmistumisvaiheessa olevat korkeakoulupiskelijät ovat tästä syksystä alkaen tietoverkkoihin perustuvan työnvälitystoiminnan piirissä. Internet osoitteeseen <http://www.mined.fi/rekrytointi/> on opetusministeriön ja työministeriön tuella rakennettu palvelin, jonka tarkoitus on saada työnantajat sekä korkeakoulujen ja yliopistojen rekrytointi- tai pestauspalveluiden asiakkaat kohtaamaan.

Palvelun ydin on elektroninen lo-make, jossa työn tarjoaja kuvailee työ-

voiman tarpeensa ja lähettää sen sitten sähköpostitse niin moneen akateemiseen rekrytointiyksikköön kuin pitää tarpeellisenä. Viesti voi olla aivan yleisluontoinenkin. Jos postittajaa onnistaa, sopivalta tuntuvan työntekijäehdokkaan omistavasta rekrytointipalvelusta soitetään sitten työnantajalle.

Työnantajille tarjotaan myös mahdollisuutta asettaa tietoverkoon tämän palvelun yhteyteen omia World Wide Web -esittelysivujaan. Niissä voi olla kuvia tulevasta työpaikasta ja vaikka-

pa mahdollisten uusien työtovereiden esittelyjä.

Joukkotyöttömyys toi rekrytointipalvelut

Ensimmäinen vastavalmistuneiden tai opintojen loppuvaiheessa olevien opiskelijoiden sijoittumista työelämään edistävä rekrytointipalvelu perustettiin Helsingin kaupunkorokkoulun yhteyteen 1991. Nyt vastaava pestausyksikkö on jo kaikissa 21:ssä

korkea-asteen koulutusta antavassa oppilaitoksessa. Palvelut ovat isenäisiä ja eroavat toimintatavoiltaan suurestikin toisistaan. Kotisivusto on rekrytointielinten ensimmäinen yhteinen hanke ja samalla osoitus Internetin käytölle ominaisesta verkostoitumisesta.

"Täsmätyöllistämisen" tavoitteeseen huolimatta tällä kotisivupalvelulla on merkityksensä myös kaikille korkeakoulupiskelijöille ja laajemminkin työllistymistä mieliville. Sieltä löytyy

neuvoja vaikkapa vieraskielisen curriculum vitae laatimiseen ja työhönottohaastatteluuun valmistautumiseen. Ulkomaille työhön aikovaa auttavat muiden maiden työvoimapalvelimet, joiden yhteystietoja palvelun ylläpitäjä Antti Ussa on kerännyt Internetistä.

Tulevaisuudessa akateeminen rekrytointisivu sisältäne työntantajien sähköisiä työpaikkailmoituksia ja opiskelijoiden bittimuodossa olevia ansioluetteloita.

ANTTI KOLARI

Human Step, Human Step, Humc

Ihmisoikeudet kuuluvat kaikille...

...nuorille työttömillekin

Vuosi sitten pidetyt Suomen ensimmäiset työttömien ihmisoikeuspäivät saavat jatkoa lokakuun puolivälissä, jolloin järjestetään nuorten työttömien ihmisoikeuspäivät.

Järjestäjinä toimivat tuolloin niinkuin nykyin Työttömien valtakunnallinen yhteistoimintajärjestö (TVY), Kirkon yhteiskuntatyön keskus (KDYK), Kirkon nuorisotyön keskus (KNK) sekä Seurakuntaopisto, jonka tiloissa tapahtuma järjestetään nykyin.

Oikeus työhön ja toimeentuloon, coulutukseen, itsensä kehittämiseen, vapaaehtoistyöhön sekä lomaan ja virkistykseen olivat ensimmäisten ihmisoikeuspäivien teemoja. Samoista aiheista puhutaan nykyin, mutta nuoren erityisongelmat työvät leimansa tä-

män vuotisiin päiviin.

- Työmarkkinatuki, nuorten alle 20-vuotiaiden putsaminen pois työttömyysturvan piiristä, työelämän yksipuoliset joustot sekä opiskelun, työn ja työttömyyden tukiviidakkoo ovat esimerkkejä niistä ongelmista, joiden kanssa suomalaiset nuoret kamppailevat, kertoo järjestelyissä alusta saakka mukana ollut TVY:n sihteeri Sirkka Rajala.

Esimerkiksi työmarkkinatuki on nuorelle pakkorako, joka ei anna mahdollisuutta asialliseen toimeentuloon, työsuhdeturvaan tai todellisten valmiuksien hankkimiseen työelämää varten. Myös hanke viedä työttömyysturva alle 20-vuotiailta herättää pelkoa, koska samanaikaisesti ei ole mitään konkreettisia lupauksia työ-, harjoittelu- tai koulutuspaikkojen tuomasta vaihtoehdoista turvasta.

"Tarvitseeko terve nuori työtä?"

Päivät järjestetään 16.-18.10. Seurakuntaopistolla Järvenpäässä. Päivien avajaisissa kuullaan kahden nuoren työttömän puheenvuorot, jotka esittävät Ipo Heltimoinen Lappeenrannasta ja Katja Venäläinen Joensuuasta, myös TVY:n puheenjohtaja Märten Grönholm käyttää puheenvuoroon.

Eduskunnan ihmisoikeusryhmän tervehdyksen avajaisiin tuo ryhmän puheenjohtaja, kansanedustaja Ulla Anttila. Aiheesta "tarvitseeko terve nuori työtä, entä työelämä nuorta" käyttävät alustavat puheenvuorot lahden työvoimatoimiston johtaja Väinö Pässilä ja nuorten asenteita työelämään selvittänyt tutkija Kari Nyysölä.

Pääosan tapahtumasta muodostaa kuitenkin kanavatyöskentely, jonka aiheita ovat miten aktivoitua työttömänä, millä nuori työhön elää, mistä työtä, opiskellen onneen?, saavatko nuoret vain huonoimmat työt heikoimmien ehdoin sekä työn uusjaon mahdollisuudet.

Kanavatyöskentelyn yhteenvedona laaditaan nuorten työttömien viesti päättäjille, jota päätöspäivänä ovat vastaanotamassa työministeri Liisa Jaakonsaari (sdp) sekä opetusministeri Olli-Pekka Heinonen (kok).

Musiikin keinoin nuorten ihmisoikeuksiin ottavat kantaa Mikko Perkoila, M.A. Numminen ja Pedro Hietanen. Päivien loppusanat lausuu kirkon edustaja, KDYK:n johtava sihteeri, tohtori Juhani Veikkola.

Ilmoittautuminen päiville tulee suorittaa 6.10. mennessä. Lisätietoja antavat mm: Sirkka Rajala/TVY, 90-648 423, Ilkka Sipiläinen/KDYK, 90 - 1802308 ja Maarit Lehti/Seurakuntaopisto, 90 - 271 9623.

TVY:n nuorisovastaava Ipo Heltimoinen: Nuorten työttömyysturvaa puolustettava

Vuoden takaisten ensimmäisten ihmisoikeuspäivien hyvien kokemusten rohkaisemana TVY:n nuorisovastaava Ipo Heltimoinen Lappeenrannasta asettaa suuria toiveita lokakuun puolivälissä pidettäville nuorten työttömien ihmisoikeuspäiville. Hänen mielestään TVY:n pitää satsata aiempaa enemmän päivien teemojen julkutuomiseen ja käytäntöön viemiseen.

- Nuorten työttömien ihmisoikeuspäivien hyödyntäminen vaatii ehkä työryhmän perustamista viemään

hommaa eteenpäin, pohtii Heltimoinen.

Hänen mielestään päivien kanavatyöskentelyn teemat on valittu hyvin, ja ne heijastavat sitä todellisuutta, missä nuoret nyt elävät. Itselleen läheisimmiksi teemoiksi hän kokee työn uusjaon sekä nuorten aseman työmarkkinoilla.

- Nuorista on valitettavasti tulossa yhä enemmän toisarvoisten ja heikosti palkattujen töiden tekijöitä. Myös aikomus poistaa alle 20-vuotiaat työttömyysturvan piiristä hirvittää, sillä käytännössä mitään korvaavaa ei ole luvassa tilalle. Ehkä tällä halutaankin avata pää erilaisien muidenkin ryhmien työttömyysturvan poistamiselle, arvelee TVY:n nuorisovastaava.

Monien EU-maiden Suomea ja yleensä Pohjoismaita alempi työttömyys perustuikin siihen, että miehen kanssa samassa taloudessa asuva nainen ei voi rekisteröityä työttömäksi.

Ipo Heltimoinen on tyytyväinen siihen, että eduskunnan uudeksi oikeusasiamieheksi valittiin Lauri Lehtimaja on erikoistunut juuri ihmisoikeuskysymyksiin.

- Uskon hänen olevan oikea ja kyvykäs henkilö tähän vaatimaan tehtävään. Työttömien tulisikin kääntyä rohkeammin oikeusasiamiehen puoleen, sanoo Ipo Heltimoinen.

TVY:n nuorisovastaava Ipo Heltimoinen perustasi työryhmän viemään eteenpäin nuorten työttömien ihmisoikeuspäivien päättöksiä.

Lauri Lehtimaja valittiin eduskunnan oikeusasiamieheksi

Korkeimman oikeuden jäsen Lauri Lehtimaja (sit) valittiin eduskunnan uudeksi oikeusasiamieheksi EU:n oikeusasiamieheksi siirtyneen Jacob Södermanin (sd) tilalle. Lehtimaja valittiin eduskunnan porvarillisten ryhmien ja vihreiden äänin. Toisella kierroksella hänen vastaehdokkaan oli lähinnä sosialidemokraattien tukema apulaisprofessori Antti Kivi-vuori.

Lehtimajan ansioiksi luettiin erityisesti hänen perehtyneisyytensä ih-

misoikeuskysymyksiin. Hänen valintaansa vaikutti myös Södermanin kanssa julkisuudessa esittämä toive, että uusi oikeusasiamies valittaisiin aktiivipoliitikkojen ulkopuolelta. Valinnan yhteydessä käytettiin ensimmäistä kertaa julkista kuulemismenetelmää.

Lauri Lehtimaja siirtyi hoitamaan uutta virkaansa lokakuun alusta alkaen. Hänen virkakautensa kestävä vuoden 1997 loppuun saakka.

Tupo 1995: Työmarkkinajärjestöjen sopimus

Sopimuskausi 1.10.1995 - 31.1.1998

Palkankorotukset

- 1.1.1995: Yleiskorotus 105 p/t=180 mk/kk, kuitenkin vähintään 1,8 %.
- 1.10.1996 Yleiskorotus 65 p/t=110 mk/kk, vähintään 1,3 %. Tasa-arvo-erä: max. 0,8 %, kustannusvaikutus 0,4 %

Verotus

- Yhteensä 2 miljardin markan helppous vuonna 1997 O työttömyysvakuutusmaksu 1,87 prosentista 1,54:ään.
- marginaaliveroa alennetaan 0,8 prosenttiyksikköä.
- tuloonhankkimisvähennys 1 500 mk:sta 1 800 mk:aan.
- tupovähennys" säilyy=80 000-120 000 markan vuosituloista porrastettu vähennys kunnallisveroissa.

- arvonlisäveroa ei nosteta 1996 - 97.
- henkilöstörahan tuoton verotusta lievennetään

Ansioturva

- Indeksiehto yli 3% inflaation varalta
- Ansiokehitystä tarkastellaan elokuussa -96 ja syyskuussa-97

Työttömyysturva

- 800 mm:n leikkaus työttömyysturvan rakenteista
- 300 - 500 mm koulutuksessa olevien työttömien toimeentuloturvan vuonna 1997
- Lomautussakko pois 1997
- Lomautuksen alussa maksettava päiväraha palautuu työttömyyspäivä rahan tasolle
- Sovitellun päivärahan ehtoja parannetaan

Työelämän laatu yms.

- Ulkomaisille komennusmieheille Suomen työehdot
- Eläkekertymää parannetaan lyhyissä työsuhteissa.
- Lyhyistä työsuhteista samalle työntekijälle kertyy vuosilomaa ja lomakorvausta
- Oikeus irtisanomiskorvauksiin 200 lomautuspäivän jälkeen
- Työn vuorotelukorvaus 60 %

n Step, Human Step, Human Step

Viime päivinä on tullut muutama positiivinen ja periaatteellisesti iso uutinen. Ensimmäinen hyvä uutinen oli, kun valtion tarkastusvirasto puuttui vuoden 1993 valtion säästölakeihin todeten, etteivät tehdyt säästöt ole säästöjä ollenkaan.

Politiittien ns. säästöpäätösten kononaisvaikutusta ei oltu laskettu, niin ollen säästöt toisaalta lisäsi kustannuksia toisaalta ja veromarkkoja ei säästynyt. Päätäjät kuitenkin väittivät säästäneensä ja ilmeisesti itse niin myös uskoivat.

Niin nytkin hallitus väittää "säästävänsä" esimerkiksi työttömyysturvaa karsimalla, eikä ainakaan toistaiseksi ole suostunut uskomaan, ettei työttömyysturvasta voi säästää. Ottamalla työttömyysturvasta joudutaan sama ra-

Järki alkaa pikku hiljaa voittaa!

Tuulikki Väliniemi on ilahtunut oikeuden voitosta.

haantamaan toimeentulo- ja muuna sosiaalitukena samalle henkilölle, jolta "säästetään".

Hallituksen halu puuttua työttömyysturvaan on jotain aivan muuta kuin säästöhälyä, vaikka se siksi naamioidaan. Näpit irti työttömyysturvasta, hallitus! Uskokaa jo nyt, ettei valtion tarkastusviraston tarvitse moitita myös teitä jälkikäteen!

Toinen hyvä uutinen oli kun kerrottiin, että Itä-Suomen hovioikeus oli hylännyt erään ulkomailla matkustelleen työttömän työttömyysturvarikkomussyytteen. Niilsian käräjäoikeus oli ensin tuominnut työttömän, mutta hovioikeus kumosi päätöksen.

Onko rikos matkustaa peruspäivärahalla Tallinnaan ja takaisin, ja jättää kertomatta matkastaan työvoimaviranomaisille? Onko työtön holhouksen alainen? Eikö hän itse saa päättää, missä aikansa viettää ja miten? Mitä se kenellekään kuuluu, miten työtön tekee elämästään elämisen arvoisen! Pääasia, että tekee siitä elämisen arvoisen!

Jyvässeudulla on noin 14000 työtöntä ja noin 200 avointa työpaikkaa, joten todennäköisyys tulla kutsutuksi töihin ei valitettavasti ole kovin suuri. Hävetkää te, jotka kytätte työttömien tekemisiä ja kantelette niistä viranomaisille! Jos olette kateellisia työttömän vapaudesta, niin kyllä tähän "pa-

ratiisiin" pääsette. Hovioikeus korosti päätöksessään joustavan ja inhimillisen laintulkinnan merkitystä. Kun nipotuksen sijasta oppisimme käyttämään tervettä järkeä, tekisi se meistä vahvemman koko kansana.

Kolmas positiivinen uutinen oli, kun sain korkeimman hallinto-oikeuden vastauksen valitukseeni koskien työtön-tittelin käyttöä viime eduskunta-vaalien ehdokaslistoilla. KHO kumosi läänioikeuden päätöksen ja niin läänioikeus joutuu ottamaan asian uudelleen käsiteltäväkseen.

Nämä uutiset tekivät minut iloiseksi. Olen aina uskonut oikeudenmukaisuuden voittoon ja uskoni siihen vahvistui jälleen!

TUULIKKI VÄLINIEMI

EDUSKUNNASSA TOIMII IHMISOIKEUSRYHMÄ

Eduskunnan ihmisoikeusryhmä perustettiin vuoden 1991 marraskuussa. Ryhmässä on tällä haavaa n. 60 jäsentä miltei kaikista eduskuntaryhmistä.

Eduskunnan ihmisoikeusryhmän puheenjohtaja Ulla Anttila

Ihmisoikeusryhmä on kuluneiden vuosien aikana toiminut varsin aktiivisesti. Ryhmä on kiinnittänyt huomiota ihmisoikeuksien loukkauksiin eri puolilla maailmaa. Erityisen aktiivisuuden kohteena on ollut Itä-Turkin tilanne - hallituksen ja maan kurdiväestön välinen aseellinen konflikti.

Ryhmä on kolmena perättäisenä vuotena (1992 - 1994) lähettänyt paikantarkkailijansa tutustumaan tilanteeseen ja läsnäolollaan estämään kurdien uudenvuodenjuhlien mahdollisen häirinnän. Ensimmäisellä kerralla tarkkailtiin myös Irakin Kurdistanin vaalien toteutusta. Osa kurdiongelmaa on myös Baltiassa - lähinnä Virossa - olevien kurdipakolaisten tilanne.

Kannanottojen tasolla ollaan puuttunut mm. Tiibetin ja Indonesian ihmisoikeustilanteisiin.

Ihmisoikeusryhmä on järjestänyt ja-

senilleen lukuisia kuulemistilaisuuksia, joissa Suomessa vierailevat ihmisoikeusaktivistit ovat selostaneet omien maiden tilannetta.

Uskottavasti jo ryhmän olemassaolollaan on ollut oma positiivinen merkityksensä. Ryhmän jäsenet ovat myös muissa yhteyksissä (EN Suomen Valtuuskunta, UaV jne.) voineet hyödyntää ryhmän jäsenenä saamaansa aineistoa.

Ihmisoikeusryhmän puheenjohtajana toimii vihreiden Ulla Anttila ja varapuheenjohtajina keskustan Anneli Jäätteenmäki ja demareiden Kimmo Kiljunen.

Puoluekohtaisia yhdyshenkilöitä ovat Tuija Maaret Pykäläinen (vihr), Jorma Kukkonen (SDP), Margareta Pietikäinen (RKP) ja Pekka Lepänen (Vas).

ILMOITTAUTUMISKAAVAKE

HUMAN STEP - NUORTEN TYÖTTÖMIEN IHMISOIKEUSPÄIVÄT
16. - 18.10.1995
Seurakuntaopistolla Järvenpäässä

Nimi	Puh.
Katuosoite	Postinumero ja paikkakunta
Yhdistys	Puh.
Katuosoite	Postinumero ja paikkakunta

Merkitse rasti tarvitsemasi vaihtoehdon kohdalle.

Työsihtiohjelma koko ajalta:

Työtön osallistuja, 450 mk	
----------------------------	--

Työsihtiohjelma muulta osallistajalta:

2 hengen huone, 248 mk/vrk.	
1 hengen huone, 298 mk/vrk.	

Majoitus jo 15. - 16.10. väiseksi yöksi klo 18 - 20.
Lisäyö aamiaisella 149 mk/2 hh, 199 mk/1 hh.

Erityisruokavalio: _____

Toivomus kanavasta I. 2.

1. Miten aktivoitua työttömänä - mielekkästä työttömyydestä?		
2. Millä työtön nuori elää?		
3. Mistä työstä?		
4. Opiskellen onneen?		
5. Saavatko nuoret vain luononimmat hommat beikoimmoin ehdoin?		
6. Työn unsojan mahdollisuudet		

Välitse vain yksi kanava. Laita rasti ensisijaisesti haluamasi kanavaan 1. laittakoon, toiseen rasti (2.) vaihtoehtoiseksi kanavaksi haluamasi kohdalle.

Palauta ilmoittautuminen 16.10. mennessä osoitteella:
SEURAKUNTAOPISTO, Kurssiosasto, 04400 JÄRVENPÄÄ
tai FAX (90) 271 5871, Kurssiosasto

ja hallituksen päätökset

työttömyyspäivärahasta, kuitenkin max. 4 500 mk/kk

- Palkkaturvan yliraja 75 000 mk
- Erorahan koulutusrahaa jatketaan, eroraha selvitetään
- Julkisalojen työsuhdeturvaa kehitetään
- Työnarviointiin ohjeet 31.5.1996 mennessä
- Työaikakäymykset työryhmään
- Kuntien valtionapuihin indeksi-

korotukset 1997

- Palkankorotusten vuoksi ei leikata valtion menoja

Työttömyysturvan heikennykset

v.1996

1. Indeksikorotusta ei toteuteta
2. Tiukennetaan työmarkkinatuen saantia

v.1997

1. Indeksikorotusta ei toteuteta
2. Ansiosidonnaisen työttömyyspäivärahan maksatusta supistetaan 500:sta 400:aan päivään
3. Ansiosidonnasta päivärahaa alennetaan 130 päivänjälkeen 20 %
4. Työssäoloehdon pidennys 6 kk:sta 1 vuoteen
5. Päiväraha lasketaan aina uuden työsuhteen tulojen perusteella
6. Lapsikorotusten poistaminen

7. 55-vuoden ikärajan nostaminen (lisäpäivärahopäivät)

v.1998

1. Ansiosidonnaisen työttömyyspäivärahan maksatuksen supistaminen 400:sta 300:een päivään
Lisäksi on ollut esillä 1,87 %:n yleisen työttömyysvakuutusmaksun poistaminen. Tarvittavat varat kerättäisiin korottamalla työttömyys-

kassojen jäsenten jäsenmaksuja Tämä tietäisi erittäin liittojen työttömyyskassamaksun moninkertaistamista.

Esitetyillä toimenpiteillä säästettäisiin valtion menoja v. 1997 noin 1.500, v. 1998 1.700 ja v. 1999 1.800 miljoonaa markkaa.

Kansalainen, tartu kynään: sana

Keskustelu työllistämistä, työttömyysturvasta ja muista työttömille keskeisistä asioista alkaa tässä numerossa. Seuraava numeromme ilmestyy marraskuun puolivälissä. Siihen tarkoitettujen työllistämistä koskevat jutut tulevat toimittamaan toimituksen osoitteeseen lokakuun loppuun mennessä.

VÄLIAIKAINEN TYÖTTÖMYSELÄKEIKÄN ALENTAMINEN

TVY:n Porin osasto on johdonmukaisesti esittänyt perustamisestaan (1992) lähtien pitkäaikaistyöttömyyden "kovan ytimen", ikääntyneiden pitkäaikaistyöttömien erääksi toimeenpiteeksi parantaa työttömyyseläkkeelle pääsemistä. Olemme esittäneet väliaikaista työttömyyseläkkeen alentamista 55-vuoteen (3-5 vuodeksi ks. esityksen liiteosa) ja (tai) laajentamalla yksilöllisen varhaiseläkkeen myöntämisperusteita.

Saamiemme tietojen mukaan sosiaali- ja terveysministeriössä on valmistelussa kokonaisvaltainen selvitys ikääntyneiden työttömien ratkaisuvaihtoehtoista, joiden avulla työttömien kontakteja työelämään säilytetään ja/tai toimeentulokysymykset hoidetaan. Selvityksessä tulee tarkastella myös eri vaihtoehtojen kustannuksia.

Esityksemme kokonaistaloudelliset nettomenot eivät oleellisesti voi olla suuremmat kuin vaihtoehdossa, jossa ikääntyneet työttömät ovat joko työttömyyskorvauksella tai sosiaaliturvalla.

Ns. kansalaispalkan/negatiivisen tuloveron erilaisia vaihtoehtoja ja toimintamalleja tulee ottaa myös vertailuun mukaan. Työttömien kuntou-

tus- ja terveyspalveluja tulee tehostaa mahdollistamalla työttömien ilmaisten terveyspalvelujen käyttö sekä kuntoutustoimintoja ja palvelujen saatavuutta lisäämällä.

Maan huonosta taloudellisesta tilanteesta (johon me työttömät emme katso olevamme syyllisiä) johtuen liikaakin korostuu vain talousnäkökulma. On syytä korostaa inhimillistä näkökulmaa! On kysymys ihmisistä ja heidän läheisistään, ihmisarvoisesta elämästä, joka on ainutkertaista.

Maan hallitus on korostanut oikeudenmukaisuutta ja inhimillisyyttä, odotamme tekoja!

Olemme omalta osaltamme valmiit rakentamaan ja avoimeen yhteistyöhön. Työttömät ovat asianomaisia monissa sosiaali- ja terveysministeriön hallintoon kuuluvissa asioissa ja toivomme, että työttömät voisivat osallistua aktiivisesti myös tutkimus- ja selvitystyöhön ja lakien- ja asetusten valmistelutyöhön.

TVY:n Porin osaston hallitus
Reijo Mäkinen
Puheenjohtaja
Pentti Kalliola
Varapuheenjohtaja

Työllisyysvihjeitä ministeri Jaakonsaarelle

Arvoisa työministeri, me Lahden seudun työttömät haluamme omalta osaltamme auttaa vaikean työttömyyden poistamisessa tuomalla alueen työttömien näkökannan tietoonne. Edustamme työttömiä vaikealla rakennemuutosalueella, jonka suurin ongelma on yhä kasvava pitkäaikais-työttömyys jota paikallinen elinkeinoelämä ei nykyisissä oloissa pysty poistamaan ilman valtiovalan erityistoimenpiteitä ja täyttä tukea näille toimenpiteille.

Haluamme tarjota omaehtoisen ongelman ja aktiivisella toiminnalla työttömien parissa hankitun asiantuntemuksen pitkäaikaistyöttömyyden seurannaisilmiöistä ja muista työttömyyden mukanaan tuomista ongelmista teidän käyttöönnne.

Meidän mieltämme painavat seuraavat asiat.

Työttömyysturvauudistuksen rakenne

- lyhytaikaiset työsuhteet ja työttömyysturvauudistuksen joustavuus kehitettävä

- työttömyysturvauudistuksen maksatuskausi lyhyemmäksi

- työmarkkinatuki uudistettava, harkinnanvaraisuus pois

- työttömyysturvauudistuksen kannustettava opiskeluun riippumatta siitä onko päivärahalla tai työmarkkinatuella

- pitkäaikaistyöttömyyden katkaisu joko opiskelulla tai työllistämällä taattava kaikille

- Työvoimapolitiittinen koulutus - työvoimapolitiittinen koulutus ei

saa "kouluttaa työttömäksi"

- tehostettu räätälöity jatkokoulutus "maksaa itsensä parhaiten takaisin"
- koulutuksen tarve mietittävä alueellisesti uudelleen, tulevaisuuden viisiot huomioitava

- työvoimapolitiittiseen koulutukseen varattava riittävät resurssit

Työvoimaviranomaisten erityistoimia

- työvoimaministeriön valvontaa ns. "harmaan työn" tekemiseen on lisättävä

- lomautussakko poistettava, koska aiheuttaa työllistämiseiteitä

- työvoimatoimistojen toimintatavat ja tulkinnot on yhdenmukaistettava

Työvoimaviranomaisten tukitoimenpiteet Lahden alueelle

- työvoimatoimiston anoma 25 milj. markan lisämääräraha työllistämiseen saatava käyttöön

- oppisopimuskoulutuksen määrärahat saatava riittäviksi

- työllisyysmäärärahojen kohdentaminen vuoden 1996 alusta alueen saaneaus- ja rakentamiskohteisiin taattava

- valtionosuusien leikkausten kompensointi pahoilla massatyöttömyysalueilla, kuten esim. Lahdessa, taattava vaikka erityistuella

Työttömien omaehtoista toimintaa pidämme tärkeänä toimintamuotona työttömille jo pelkästään sen aktiivisuuden ja vireytävän sekä sosiaalisia kontakteja säilyttävän vaikutuksen kannalta.

Tällaisen toiminnan tulisi olla mo-

nipuolista ja työttömille mahdollisuuksia oman osaamisen kehittämiseen luovaa. Koska työttömien taloudellinen tilanne on lähinnä toimeentulon takaava, tulisi toiminnan mielellään olla työttömille ilmaista tai lähes ilmaista. Toiminnan järjestäminen on käytännössä jäänyt työttömien omien järjestöjen ja heidän yhteistyökumppaneidensa vastuulle. Tähän toivoisimme myös taloudellista vastuusta yhteiskunnalta.

Työttömien omaehtoinen toiminta

- "persauksten" toimintaa tuettava taloudellisesti myös työvoimaviranomaisten toimesta silloin, kun hankkeet ja toimet ovat työttömien omaa aktiivisuutta ja alueen infrastruktuuria tukevia

- myös työttömien edustus esim. sosiaalirahaston varojen käytöstä päätettäessä tarpeen

- aktiivinen toiminta työttömien järjestöissä rinnastettava esim. työllisyyskoulutukseen yhtenä tapana taakkaista pitkäaikaistyöttömyyden

- mahdollistettava aktiivisten kontakti työttömien ja työvoimaviranomaisten välillä paikallistasolla
- työvoimatoimistojen mahdollisuuksia työttömien toiminnan tukemiseen lisättävä erityismäärärahoilla

Lahden seudun työttömät ry
Tarmo Hämäläinen
puheenjohtaja
Kari Ahonnikka
sihteeri

Työministeriön talousarvioesitys 1996

Työtä, koulutusta, työelämään laatua

Työministeriön työvoimapolitiittisten toimenpiteiden tavoitteena on alentaa työttömyyttä vuoden 1996 aikana 5 prosenttiyksikköä. Tavoitus on myös kehittää työelämän laatua ja tuottavuutta parantaen työn kilpailukykyä ja mielekkyyttä välittömästi työpaikoilla. Työhallinnon määrärahaesitys on 12 miljardia markkaa, mikä on 15 % enemmän kuin vuoden 1995 talousarviossa.

Työvoimapolitiikassa tärkeällä sijalla ovat aktiiviset työllisyysta parantavat toimenpiteet, joilla luodaan pysyviä työpaikkoja ja parannetaan pitkäaikaistyöttömien ja nuorten sijoittumista työelämään, ennaltaehkäistään pitkäaikaistyöttömyyden syntymistä sekä supistetaan alueellisia työttömyyseroja. Lisäksi yrittäjyyden edistämiseksi on käytettävissä työllistämistuki yrittäjäksi ryhtyvälle. Tavoitus on myös jatkaa kotitalouksien työllistämispalvelua ja työllistämistukea osa-aikatyöhön. Osa-aikaisää voidaan maksaa henkilöille, joka

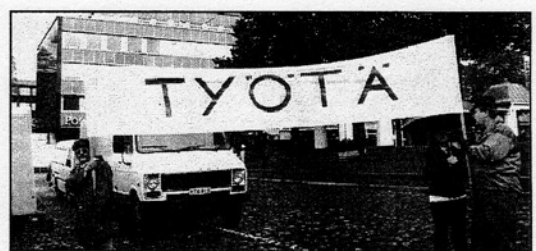
siirtyy osa-aikatyöhön ja hänen tilalleen palkataan työtön henkilö.

Erlaisia tapoja työn ja työajan jakamiseksi vapaaehtoisuuden pohjalta edistetään. Lisäksi käynnistetään työn vuorottelujärjestelmän toteutus.

Painopistealueet

Työhallinto pyrkii erilaisin toimenpitein lisäämään edellytyksiä sopeutua rakennemuutoksiin ja ehkäisee työttömyyden pitkittymistä ja muuttamista pysyväksi olotilaksi. Palkka-

perusteisiin työllisyysmäärärahoihin ehdotetaan 3,1 miljardia markkaa ja tavoitus on kohdistaa nämä rahat erityisesti pitkäaikaistyöttömyyden ennaltaehkäisyyn ja vähentämiseen sekä nuorisotyöttömyyden hoitoon. Työvoimapolitiittiseen aikuiskoulutukseen ehdotetaan 2,4 miljardia markkaa. Määrärahalta arvioidaan hankittavan koulutusta 8 miljoonaa opiskelijatyöpäivää. Työmarkkinatuken arvioidaan käytettävän 3 miljardia markkaa, jolla järjestetään 20 000 - 25 000 nuorelle harjoittelupaikka. Samalla lisätään uusia koulutuspaikkoja alle 20-

vuotiaalle ilman ammattikoulutusta oleville.

Tavoitus on, että työvoimapolitiittisten toimenpiteiden piirissä on vuoden 1996 aikana keskimäärin 125 000 henkilöä, joista palkkaperusteisen työllisyysmäärärahoihin on työllistetty 55 500 henkilöä, työvoimapolitiittisessa aikuiskoulutuksessa on 39 000 henkilöä ja työharjoittelussa työmarkkinatuella 8 500 henkilöä. Lisäksi noin 3 000 henkilöä sijoitetaan työllisyysperusteisiin investointeihin. Euroopan sosiaalirahaston hankkeiden kohde-ryhmänä on noin 18 000 henkilöä.

Laatua työelämään

Kansallisen työelämän kehittämissuunnitelman ja kansallisen tuottavuusohjelman tavoitteena on edistää Suo-

men kansainvälistä kilpailukykyä, työllisyyttä ja toimeentuloa sekä työelämän laatua. Talousarvio mahdollistaa työministeriön tavoitteiden mukaisesti kansallisen työelämän kehittämissuunnitelman käynnistämisen yhteistyössä työmarkkinajärjestöjen kanssa. Ohjelmalla pyritään saamaan työelämään laaja muutos, joka tarkoittaa työtaitojen kehittämisen ja entistä tehokkaamman hyödyntämisen kaikilla työorganisaation tasoilla. Ohjelmahankkeet käynnistyivät työpaikkojen ja yritysten oman aloitteellisuuden pohjalta. Tavoitteena on ennen muuta tukea aloitteellisuuden ja vuorovaikutukseen perustuvan osaamisen kehittämistä.

on vapaa työllistämisideoille

PORVOON JULISTUS

Annettu työministeri Liisa Jaakonsaaren läsnäollessa 4.8.1995 Porvoon seudun työttömien yhdistys ry:n kohtauspaikka Treffissä.

1. Me Porvoon seudun työttömät vaadimme kaikille työkykyisille kansalaisille työtä.

2. Me vaadimme, että hallitus toiminnallaan antaa Suomen uusiin hallitusmuodon 15. pykälälle konkreettista sisältöä ja merkitystä turvaamalla myös käytännössä jokaiselle kansalaiselle oikeuden tehdä työtä ja saada siitä toimeentuloa.

3. Me vaadimme ensisijaisesti työn- ja joka tapauksessa toimeentulon oikeudenmukaista jakamista. Ensimmäinen askel tulisi olla siirtyminen kansalaispalkkaan, jonka suuruus on 3.500,- netto/kkj.

4. Me vaadimme työpaikkansa säilyttäneitä hyväpalkkaisia kansalaisia sekä pääomapiirejä osallistumaan lamatalkoisiin yhtä suurin panoksin kuin me työttömät olemme joutuneet tekemään.

5. Me vaadimme, että maahan luodaan eläkejärjestelmä joka antaa turvatun toimeentulon jokaiselle eläkeläiselle.

6. Me vaadimme, että yli 55-vuotiaat pitkäaikaistyöttömät on päästettävä eläkkeelle, mikäli he itse niin toivovat.

7. Me vaadimme työttömille tasavertaista asemaa työmarkkinaosapuolten rinnalla työllisyydestä ja tulopolitiikasta neuvoteltaessa.

8. Me vaadimme pitkäaikaistyöttömiä sortavan, syrjivän ja passiivoin länsiäädännön pikaista uudistamista.

Jollei vaatimuksiimme suostuta ja hallitus ja Eduskunta jatkaavat hallinnollisen väkivallan harjoittamista ja ihmisoikeuksiemme polkemista, niin emme voi taata kunnioitustamme meitä sortavaa yhteiskuntaa, sen instituutioita ja lakeja kohtaan.

Puheenjohtaja Esa Swanljung:

Uudenlaisiin työaikamalleihin

Työssä olevat ovat lamavuosina joutuneet yhä kiivaampaan työtahtiin. Jatkuvasti maksimiteholla työskentelevä henkilöstö uupuu ennen pitkää. Swanljungin mukaan työelämän kehittäminen on tärkeää yritysten iskukykyyn ja jatkuvuuden takaamiseksi.

Uudenlaisten työaikamallien ja työn jakamisen avulla voidaan entistä paremmin säilyttää tuotannon ja palveluiden laatu sekä työntekijöiden hyvinvointi ja ammatillinen kehittyminen. Samalla työttömiksi jääneille tarjoutuu uusia työtilaisuuksia ja mahdollisuus ammattitaidon ylläpitoon. Swanljung vaati, että työvuorotelu on

otettava tosissaan. Vuodenvaihteessa alkava kokeilu ei saa kaatua vanhoihin asenteisiin tai perusteettomaan muutosvastarintaan.

Talouden kasvu on edellytys työttömyyden kuriin saamiseksi. Tulopo-

Puheenjohtaja Esa Swanljung

liittisen sopimuksen solmiminen kaksivuotiskaudeksi takaisi pohjan tälle tavoitteelle. Palkansaajien veronkennyksillä ja palkkaratkaisuilla on luotava ostovoimaa, jotta kotimarkkinat saadaan jaloilleen ja pk-yritykset työllistämään, puheenjohtaja Swanljung esitti.

Samalla on pidettävä huolta siitä, että erilaisiin lyhyisiin ja määräaikaisiin töihin liittyvät sosiaaliturvariskit poistetaan. Työttömyyden kohdatessa on varmistettava, että turva-

verkot toimivat ja ovat tarkoituksenmukaisia.

politiikkaan tarvitaan uutta ajattelua ja innovatiivisia toimenpiteitä. Työttömmien omat voimavarat on otettava entistä paremmin käyttöön uusien ratkaisujen suunnittelussa ja käytäntöön saattamisessa.

Koulutus, tukityö, työharjoittelu tai kuntoutus on räätälöitävä työttömien yksilöllisten tarpeiden pohjalta. Viranomaisten yhteistyö ammattiliittojen oimien työllistymis- ja koulutusprojektien kanssa on otettava osaksi palveluja.

Toimihenkilökeskusjärjestö STTK:n 630 000 jäsenestä on työttömyyden kokenut noin viidennes.

Hämeen läänin työttömät ja päättäjät kohtasivat Valkeakoskella

Hämeen työttömien yhdistysten aluekokous 18.9. Päivölään kansanopistossa Valkeakoskella muodostui alueen työttömien ja päättäjien kohtausseksi, sillä varsinaisen kokouksen yhteydessä pidetyssä tapaamisessa oli mukana seitsemän vaalipiirin 29:stä kansanedustajasta. Työttömiä oli paikalla 44, jotka edustivat 17:ää työttömien yhdistystä.

Kansanedustajista olivat mukana SDP:n Jorma Rantanen, Arja Ojala ja Pia Viitanen, kokoomuksen Kari Kantalainen, vasemmistoryhmän Mikko Kuoppa sekä vasemmistoliiton Eila Rimmi ja Esko Helle. Yhdeksän kansanedustajaa oli ilmoittanut esteen, mutta samalla kiinnostuksen-

sa tapahtumaa kohtaan ja valmiutensa yhteistyöhön työttömien kanssa. Mukana oli myös Teknisten liiton työttömyyskassan johtaja Pentti Koponen.

Tapaamisen järjestelyistä vastannut Tampereen seudun työttömien tiedottaja Kiti Neuvonen kertoi hengen olleen rakentava ja myönteinen. Hallituspuoleluiden edustajat pitivät työttömyyden laskuun kääntymisen ehtona valtion velan merkittävää pienennämistä, joka puolestaan edellyttää valtion menojen leikkauksia.

Tapaamisessa sovittiin, että kevätkaudella kokoonnutaan uudelleen tarkastelemaan tilannetta ja sen vaatimia toimia, Kiti Neuvonen kertoi.

Kansliapäällikkö Pertti Sorsa: Ammatillisen koulutuksemme heikko lenkki on työnopetus

Olemme kansliapäällikkö Pertti Sorsan mukaan lähestymässä aikaa, jolloin elinikäisen koulutuksen periaatetta olisi ryhdyttävä normeeraamaan työntekijöiden oikeudeksi joko työehtosopimuksin tai lainsäädäntöteitse. Selvitysten mukaan käytännön ammattitaito eli työnopetus on ammatillisen koulutuksemme heikko lenkki. Nuorten ammattitaitoa pitäisi parantaa oppisopimuskoulutusta lisäämällä.

Teknologian nopea kehitys, toimienkuvien jyrkät muutokset sekä ammattitaitovaatimusten kasvu vai-

kuttavat kaikilla toimialoilla. Työntantajat kysyvät yhä useammin räätälöityä ammattitaitoa ja välitöntä osaamista. Koulutuksen pitkät sarjat eivät riittävässä määrin edusta sitä erityisosaamista, jota työmarkkinoilla yhä useammin kysytään. Koulutuksen pitäisi olla samalla tavalla herkälläkkeitä kuin ovat tämän päivän työmarkkinatkin.

Kun työvoiman kysyntä laman jälkeen elpyy, on se laadullisesti erilaisempaa kuin laman alkaessa. Jos pysyttelemme vanhoissa koulutusrakenteissa, jää kasvavien toimialojen tarpeet vai-

le riittävää huomiota. Yleinen kehittämisuunta eri maissa näyttää olevan koulutuskeinojen monipuolisuuden lisääminen ja koulutuselementtien joustava yhdistely.

Nopeuden, osuvuuden ja innovatiivisuuden vaatimukset ovat erityisen kovia teknisesti edistyneissä maissa, joissa tuotanto perustuu uutuustuotteisiin ja korkeaan jalostusasteeseen.

Sinulle, joka etrit virikkeitä ryksyy tai vuodelle 1996

SYKSYN KURSSITARJONTAA

12.-13.10. Tarinateatterin ohjaajakurssi 300,-
12.-15.10. Näytelmätyön ohjaajakurssi 400,-
20.-22.10. Ylös Jerusalemiin, pääsiäis- ja adventtiajan draamojen tekijöille 400,-
26.-27.10. Satujen hoitava maailma 300,-
6.-7.11. Vapaautuksen diakonia-yhteiskunnan muutoksesta diakonian muutokseen -seminaari 300,-
25.11. Läheisriippuvuudesta ja elämän kriiseistä selviytyminen ja itsenäistyminen - TK, terapeutti Tommy Hellsten 150,-
27.-28.11. Surevan auttava kohtaaminen 300,-

VUONNA 1996 MM. SEURAAVAA

Ihmisuuhde- ja kriisikoulutuspäivät 180,-
- 10.2. Lapsen psyykinen hätä ja avun tarpeen tunnistaminen
- 16.3. Suru
- 21.9. Rajat ja rakkaus
- 12.10. Piilotajunnan merkitys Jungin teoriassa

18.-21.1. Näytelmätyön ohjauks 500,-
18.-20.1. Unien satujen ja tarinoiden viisauks 600,-
1.-3.2. Satujen terapeutitien maailma 450,-
9.-11.2. Musiikin terapeutitien maailma 500,-
12.-14.2. Perhekerhon virikekurssi - musiikki ja kädentö 400,-
1.-2.3. Kansainvälisiä tansseja 200,-
4.-5.3. Velkaneuvojien peruskurssi 400,-
7.-8.3. Bibliodraama 500,-
8.-10.3. Häiden valmistelukurssi 250,-
11.-12.3. Velkaneuvonnan jatkokurssi 450,-
13.-15.3. Ääni ja minä, tutkimusmatka äänenkäyttöön 400,-
21.-23.3. Ratkaisukeskeinen auttamismenetelmä työvälineenä I-osa, II-osa 18.-20.4. 600,-
21.-23.3. Ruumiin viisauks, mitä keho kertoo 600,-
25.-26.3. Tarinateatterikurssi 350,-
25.-26.4. Kriisiseminaari teema: Vihan ilmaiseminen ja kasvatusta 450,-
8.-11.5. Luovalla sanalla 500,-

PITKAKESTOINEN KOULUTUS

Kirkon Lapsityönohjaajan erikoistumiskoulutus
- haku aika 1.4. - 31.5.
- I opiskelujakso 25.11. - 20.12.96
Nuken valmistuksen ja pedagogisen käytön kurssi (suunnitteilla)
- haku aika marras-joulukuun -95
- opiskelu tammi-toukokuussa -96

ILMOITTAUTUMINEN

Noin kuukautta ennen kurssin alkua os. Seurakuntaopisto, Kurssiosasto, 04400 JÄRVENPÄÄ, fax 90-2715 871 tai p. 90-2719 623 ja -608

Hintoihin lisätään täysihoidon/ruokailukustannukset. Työttömille erityishinnat.

TILAA VUODEN 1996 KURSSIESITE!

SEURAKUNTAOPISTO

Työttömien Valtakunnallisen Yhteistoimintajärjestö TVY ry:n ensisijaisena tavoitteena on työttömän aseman turvaaminen ja perustoimeentulon takaaminen kaikille. Tätä kautta edunvalvonta nousee päällimmäiseksi tehtäväksi.

Päämäärän saavuttamiseksi TVY vaatii tasavertaista neuvottelukumppanuutta muiden työttömyydestä neuvottelevien osapuolten kanssa.

TVY:n hallitus on laatinut tavoiteohjelman vuosille 1995 - 96.

Työmarkkinatuki on poistettava ja peruspäiväraha maksettava kaikille perhesuhteista riippumatta.

Työttömillä on oltava loma- ja matkustusoikeus työttömyysturvaa menettämättä.

Työttömän ammattitaitoa täydentävän ja vireyttä ylläpitävän koulutuksen aikarajat on poistettava.

Lyhytaikaisten työsuhteiden esteet on poistettava -alle kuukauden kestävästä työsuhteista poistettava karenssi-työttömyyskorvaus maksettava reaalijassaa -suojaosuuden markkamäärä nostettava 1500 markkaan kuukaudessa

Nämä muutokset lisäävät verotuloja ja kulutuskysyntää sekä aktivoivat työttömiä vastaanottamaan lyhytai-

TVY:N TAVOITEOHJELMA 1995 - 96

Perustuslaissa on säilytettävä oikeus työhön

kaisia töitä.

Työvoimatoimistojen toimintatavat ja tulkinnot on yhdenmukaistettava.

Lasten kodinhoitotuki tulee maksaa kaikille perhemuodosta riippumatta.

Lomautuspäiväraha tulee järjestelmän poistaa tasapuolisuuden vuoksi samanaikaisesti työnantajien lomautussakosta luopumisen kanssa.

SOSIAALITURVA

Työttömän terveydenhoidosta on huolehdittava. Hoitamattomat sairaudet moninkertaistavat tulevaisuudessa kustannuksia. Kunnissa olisi poistettava terveyskeskuskasvut työttömiltä. Lisäksi perusterveystarkastus tulisi järjestää joka toinen vuosi. Hammashuolto ja korvaus silmälasista tulisi järjestää. Työttömien terveydenhuollossa voitaisiin hyödyntää sairaanhoito-oppilaitoksia sekä esim lääke- ja hoito-oppilaitoksia.

Lapsilisien, asumistuen ja opintotuen leikkaukset tulee harkita uudelleen. Lapsilisissä on siirryttävä harjinnanvaraiseen tuloihin sidottuun maksatukseen.

Sekä peruspäivärahan että ansiosidonnaisen päivärahan maksatus on palautettava kahden viikon välein maksettavaksi.

Työttömällä tulisi halutessaan olla oikeus siirtyä eläkkeelle esim. 25-vuoden työssäolo vuoden jälkeen.

Kuntien olisi jaettava erilaiset tuet samoin perustein ja samasummajoin. Kansalaisten oltava tasavertaisia riippumatta asuinkunnasta.

TYÖTTÖMIEN IHMISOIKEUDET

TVY jatkaa Järvenpään Ihmisoikeuspäivillä tehtyjä tavoitteiden eteenpäin viemistä.

Oikeus lomaan ja matkustamiseen. Oikeus tulkoihin ja muuhun hyödylliseen työhön. Oikeus opiskeluun ja muuhun itsensä kehittämiseen. Oikeus työhön ja toimentuloon.

TYÖLLISTÄMINEN

Työttömien Valtakunnallinen Yhteistoimintajärjestö TVY ry pitää selvänä kaikkien oikeutta työhön ja vaatii jokaisen vuoden työttömänä olleiden työllistämistä. Työllistäminen on yhteiskunnalle investointi eikä rasite. Tämä näkyy työllistämisen positiivisena vaikutuksena työkuuntoon, verotulojen ja kotimaisen kulutuksen kasvuun, uusien työpaikkojen synty-

miseen. Myös sosiaalikulut ja terveydenhoidon kustannukset laskevat.

Mitä ovat keinot uusien työpaikkojen luomiseen?

Nuorten työttömyys synnyttää eläkepommien tulevaisuudessa. Eläkekokeiluilla saavutettaisiin pysyviä työpaikkoja myös nuorille. Olisi selvitettävä työssäkäyvien halukkuus siirtyä työllistämiseläkkeelle 25-30 työssäolo vuoden jälkeen. Siirtymisen ehtona olisi työttömän työllistämisen tilalle

Ay-liikkeen, valtiovalan ja työnantajajärjestöjen on yhteisillä toimenpiteillä aloitettava työnjakaminen esim. sapattivapaa, 6+6 työaikamalli sekä ylityöiden rajoittaminen. Työttömyyskorvausten sijasta jaetaan työtä.

Pienten ja keski suurten yritysten työllistämishalukkuutta on lisättävä alentamalla välillisiä työvoimakustannuksia. Samalla tulee edistää uusien työllistävien palvelujen syntymistä.

Useamman kuin yhden työpaikan haltijan on luovuttava sivutoimista työttömän hyväksi (esim. kuntien ja valtion johtavat virkamiehet.)

Työvoimakoulutusta tulee uudistaa palvelemaan työttömien työllistymistä ja uudistuvan työelämän tarpeita; esimerkiksi oppisopimus, kansainvälisen työelämän koulutus ja ulko-

mailla kouluttaminen. Myös Ay-liikkeen ja työnantajien on otettava vastuu työttömien koulutuksesta.

Työn verotuksesta on siirryttävä tuotannon verottamiseen.

TYÖTTÖMYYSTURVA

Peruspäiväraha on korotettava 132 markkaan päivältä, eli siihen on lisättävä pois jätetyt ja poistettavaksi aiottu indeksikorotukset. Lapsikorotukset tulee säilyttää työttömyyspäivärahoissa.

Vapaaehtoinen, yleishyödyllinen työ pitäisi rinnastaa työvoimapolitiiseen koulutukseen. Tällöin se ei kulluttaisi päivärahapäiviä ja päiviltä maksettaisiin 30 mk kulkorvausta päivärahahan lisäksi. Tällainen vapaaehtoinen työ estää työttömän syrjäytymisen ja säilyttää hänen aktiiviteettiansa.

Ansiosidonnainen päiväraha on säilytettävä nykytasolla.

Kuvitelma siitä että työttömiä aktivoidaan työttömyysturvaa alentamalla on harhaa. Vuoden 1992 alusta ansiosidonnaisen työttömyyspäivärahan ansio-osuus alennettiin 45%:sta 42%:iin. Vuoden 1993 alusta on päivä-

rahaa ensikertaa tai uudelleen määriteltäessä sen perusteena olevasta palkasta vähennetty työttömyysvakuutus- ja työeläkemaksuina 1,5 %, 1994 3,5 % ja nyt jo 4,5 %. Näin toteutettuna maksut eivät ole verotuksessa vähenneltäviä toisin kuin palkansaajilla.

TVY:n yhteystiedot

Puheenjohtaja:
Mårten Grönholm
Närpiön Seudun Työttömät ry
Rinvägen 17 F
64200 Närpes
puh & fax 962 - 41790
940 - 5477 099

Varapuheenjohtaja:
Lea Karjalainen
Inarin Seudun Työttömät ry
Mellakujä 10 D 16
99800 Ivalo
puh. 9697 - 677 645

Hallituksen jäsenet ja varajäsenet:

Uusimaa
Torsti Lahtinen
Vantaan Työttömät ry
Leinikkitie 22
01350 Vantaa
puh. 90 - 857 1896
Päivi Nieminen
Sipoon Työttömät ry - De arbetslösa i Sibbo rf
Kuninkaantie, Frisans
01420 Sipoo
puh. 90 - 231 548

Häme
Veikko Mähönen
Tampereen Seudun Työttömät ry
Vuolteenkatu 11
33100 Tampere
puh. 931 - 222 3387
fax 931 - 2142 869
Maija Pulli
Hämeenlinnan Työttömät ry

Sibeliuksenkatu 8
13100 Hämeenlinna
puh & fax 917 - 6533 963

Varsinais-Suomi
Lasse Räsänen
Turun Seudun Työttömät ry
Murtomaantie 1
20300 Turku
puh. 921 - 2500 727
fax 921 - 2334 320
Liisa Harjunieni
samat tiedot kuin edellä

Satakunta
Rauli Nieminen
Rauman Seudun Työttömät ry
Alfredinkatu 1
26100 Rauma
puh. 938 - 834 3038
fax 938 - 822 0572
Matti Liukkonen
samat tiedot kuin edellä

Kymi
Ilpo Heltimoinen
Etelä-Karjalan Työttömät ry
Kaartinkatu 8 E 46
53850 Lappeenranta
puh. 949 - 675 243
Maija Sorsa
Kouvolan Seudun Työttömät ry
Hallituskatu 11
45100 Kouvola
puh & fax 951 - 3711 741

Mikkeli
Anneli Nisula
Mäntyharjun Työttömien
Toimintajärjestö ry

Niemipolku 4
52700 Mäntyharju
puh & fax 956 - 682 106
949 - 753 880
Heikki Ljungkvist
Heinolan Seudun Työttömien Toimintajärjestö ry
Lampikatu 2
18100 Heinola
puh 918 - 152 318

Keski-Suomi
Tapio Salomaa
Ääneseudun Työttömät ry
Kauppakatu 10
44100 Äänekoski
puh 945 - 513 117
(Tuula Vakkilainen)
Keski-Suomen Työttömien yhdistys ry
Schaumaninkatu 1
40100 Jyväskylä
puh. & fax 941 - 635 230

Pohjois-Karjala
Kimmo Vartiainen
Joensuun Aktiiviset Työtähäkevat ry
Vallilankatu 3
80220 Joensuu
puh. 973 - 311 518
Sylvia Kuvaja
Nurmeksien Seudun Työttömät ry
Koulukatu 5
75500 Nurmes
puh. 976 - 482 067

Kuopio
Pekka Rajala
Kuopion Seudun Työttömät ry
Maljalahdenkatu 18
70100 Kuopio

puh. 971 - 2633 181
fax 971 - 2633
Vesa Aallosvirta
Siilinjärven Työttömät ry
Haarahongantie 17
71800 Siilinjärvi
puh. 971 - 424 851

Vaasa
Jari Vuorinen
Kokkolan Työttömät ry
Torikatu 32
67100 Kokkola
puh. & fax 968 - 8315 514
949 - 769 574
Seppo Haaparaju
Vaasan Seudun Työttömät ry
Klemetinkatu 17 B
65100 Vaasa
puh. 961 - 3171 338
fax 961 - 3171 339

Oulu
Ilkka Lautkankare
Oulun Työttömien Oma-Apu ry
Rautatienkatu 1
90100 Oulu
puh. 981 - 3115 351, - 3117 911
fax 981 - 3119 651
Aaro Räsänen
Ylivieskan Työttömien Yhdistys ry
Ruutihaantie 9
84100 Ylivieska
puh. & fax 983 - 420 500

Kainuu
Matti Huotari
Kuhmon Työttömien Yhdistys ry
Kainuuntie 99
88900 Kuhmo

puh. 986 - 6520 320
Ahti Kyllönen
Ylä-Kainuun Työttömien Yhdistys/
Suomussalmi
Kauppakatu 20
89600 Ämmänsaari
puh. 987 - 713 023

Lappi
Lea Karjalainen
(tiedot alussa)
Juhani Torvinen
Tornion Työttömät ry
Kemintie 26
95420 Tornio
puh. 9698 - 447 035

Sihteeri
Sirkka Rajala
Köydenpunojankatu 5
00180 Helsinki
puh & fax 90 - 648 423
940 - 5477 090

Taloudenhoitaja
Pirjo Kankaristo
Kumpare
21150 Rööla
puh. 921 - 252 4316 (to-pe)
9400 - 785 485
fax 921 - 252 4390

Tiedottaja
Hannu Oittinen
Karenssisanomant
Näsälänkatu 22 A 24
33210 Tampere
puh. & fax 931 - 2124 753

Päätäjät vähissä Turun tapahtumassa

TVY:n kojussa Turun messukeskuksessa oli päivystäjänä Torsti Lahtinen Vantaalta, Ikaalisten Minna Rintala keskusteli Ppuheenjohtaja Martin Grönholmin kanssa.

Työttömien tähän saakka suurin julkinen tapahtuma tänä vuonna oli työttömien ja päättäjien kohtaaminen Turussa elokuun loppupuolella. Työttömät ottivat asian vakavasti ja tulivat Lapin perukoita myöten tapahtumaan. Päättäjät sen sijaan loistivat poissaolollaan muutamia poikkeuksia

lukuunottamatta. Ministerejä oli mukana yksi, kansanedustajia kaksi ja korkeita virkamiehiä alle kymmenen.

Koska tapahtumasta tulee kirja, jonka toimittaa tapahtuman tiedottaja Riitta Kremer, ei Karensisanomat esittely tapahtumaa tämän laajemmin. Joitakin puheenvuoroja voimme jul-

kaista toki myöhemminkin. Pääasia kuitenkin on, että työttömien ja päättäjien tapaamiset jatkuvat. Sen vuoksi valmistautuminen työttömien valtakunnalliseen itsenäisyysjuhlaan 6.12. Helsingissä on nyt keskeisen tärkeä tapahtuma.

Kuopion Pirkko Väisänen haki Turusta "Virkistystä, tietoa, visioita"

Työttömien ja päättäjien Turun tapaamisessa kuopiolaisilla oli yksi suurimmista ryhmistä, yhteensä 48 osanottajaa. Yksi heistä oli Pirkko Väisänen, Sirkkulanpuiston asuinhyteisessä työllistetyinä toimiva Kuopion työttömien yhdistyksen rivijäsen.

- Virkistystä, tietoa ja visioita minä

tulin täältä Turun tapaamisesta hakemaan. Optimisti pitää olla, vaikka työtä ei olekaan näköpiirissä eikä koulutukseen tunnu tuovan apua. Usein tuntuu, että me työttömät emme uskalla riittävästi avata suutamme. Keskustelu jää aivan liian vaisuksi, pohtii Pirkko Väisänen.

Hän toteaa, että jos työttömät olisiivat tulleet Turkuun oikein joukkomittassa, täällä olisi melkoinen "messukylä". Näin olisikin, jos joka puolelta oltaisiin yhtä suurella innolla kuin Kuopiosta.

Ajankohtaisiin työttömyysturvan leikkauksuhoihin Pirkko Väisäällä on kokemukseen perustuva selvä kanta.

- Eihän niitä voi enää leikata, kohta ollaan kerjuulinjalla. Myös puheet laiskoista työttömistä ovat katteettomia. Eri asia on, että pitkä työttömyys vie työkyvyn. Itse yritän pitää huolta työkunnostani. Jos ei muuta, niin menen vaikka torille puluja laskemaan.

Pirkko Väisänen vakuuttaa, että yli 40-vuotiaan on liki toivotonta saada työtä. Ikääntyneiden työttömien pitäisi hänen mielestään päästä eläkkeelle ja tekemään tilaa nuoremmille. Myös kuuden tunnin työpäivä, sapattivapaat ja muut työn uusjaon muodot ovat hänen mielestään kannatettavia asioita.

-Pitää olla optimisti kaikesta huolimatta, sanoo kuopiolainen Pirkko Väisänen. Hän toimii Sirkkulanpuistossa, joka pyrkii asunto-ongelmaisten omatoimiseen auttamiseen.

Jos käyt Huitteisissa Osta katiska!

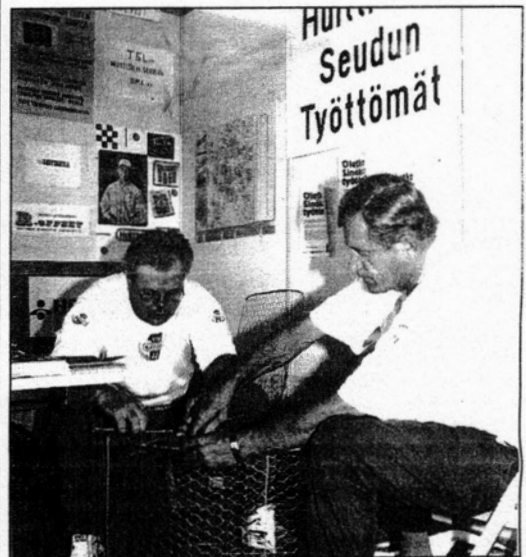
Ennen muinoin Huittisten hullut miehet söivät enemmän kuin tienasivat. Nykyisin Huittisten fiksumat tekevät katiskoita enemmän kuin tarvitsevat. Niinpä niitä riittää myyntiin.

Tämän vuoden maaliskuussa alkanut katiskatehtailu on mennyt niin hyvin, että elokuun loppuun mennessä pyydyksiä oli tehty noin 120 ja myyty noin 80 kappaletta. Kauppa on käynyt työttömien toimistolla ja kesämarkkinoilla.

Kun katiskan materiaalikustannuk-

set ovat 45 markkaa ja myyntihinta 80 markkaa, eikä mistään alan teollisia yrittäjiä uhkaavasta kilpailusta ole kyse, on verottaja tulkinut asian parhain päin eli homma on verotonta.

Kädentaitojaan työttömien Turun tapahtumassa esitelleet Arto Ahtiainen ja Juha Heikkilä kertoivat Huittisten työttömien järjestäneen pyydystentekokurseja. He pitivät hyvänä saavutuksena sitä, että kursseilla oli 15 henkeä. Verkonkudonta veti mukaan myös naisia.

Juha Heikkilä (vas) ja Arto Ahtiainen näyttävät miten oikeaoppinen katiska tehdään. - Tosin jokaisella on vähän omia pikkukonsepteja, mutta perusjutut pitää olla hallinnassa, miehet totesivat.

TVY:n ensi vuoden vuosikokous pidetään Joensuussa

TVY:n hallitus päätti kokouksessaan 19.9. Helsingissä, että järjestön ensi vuoden vuosikokous pidetään Joensuussa.

Esillä oli Joensuun lisäksi Lappeenranta, joka oli myös tarjoutunut kokouksen pitopaikaksi. Hallituksen yksimielinen päätös oli kuitenkin Joensuu.

TVY:n pohjoiskarjalainen hallituksen jäsen **Kimmo Vartiainen** on ilahtunut päätöksestä, sillä se antaa tunnustusta myös syrjäisen maaseudun työttömien toiminnalle.

TVY:n vuosikokousvalmisteluista ja Pohjois-Karjalan tapahtumista enemmän seuraavassa numerossamme.

Mäntyharjulla työttömien teemapäivä

Mäntyharjun kunta ja seurakunta toteuttavat 9.10. yhteistyöprojektina "Mäntyharjun kanava"-teemapäivän työttömille.

Tapahtumassa vierailevat työministeri **Liisa Jaakonsaari** sekä neuvotteleva virkamies **Raila Kangasperko**.

Tilaisuudessa keskustellaan otsikolla "Onko elämässä visioita" mm. ajankohtaisista työllisyyteen liittyvistä näkökulmista.

Rovasti **Matti J. Kuronen** ja diakoni **Soili Hämäläinen** evästävät työttömiä mielen kohennuksessa. Tilaisuuden päättää pastori **Risto Marttinen**.

Toteutettava päivä liittyy osana lokakuun tapahtumasarjaan, jonka Yh-

teistyöprojekti Meidän Mäntyharju on suunnitellut Mäntyharjun kunnan ja seurakunnan 400-vuotisjuhluvuden ohjelmaan.

"Mäntyharjun kanava"-teemapäivä työttömille Mäntyharjun seurakuntakeskuksessa 9.10. alkaen klo 10.00.

Avoin kirje keskisuomalaisille kansanedustajille: Onko työttömyysturvaa leikattava?

Hallitus piti tupo-neuvotteluissa loppuun asti kiinni työttömyysturvan leikkaushalustaan. Näennäisestä vastaantulosta huolimatta leikkaukset aiotaan toteuttaa täysimääräisinä. Ansiopäivärahan rakenteisiin kajoaminen näyttää olevan periaatteellinen tavoite, seurauksista ei hallitus murheta kannan.

Työttömyysturvaa on heikennetty indeksijäädätyksin tällä vuosikymmenellä jo siten, että peruspäivärahan 118 mk/pv (2537 mk/kk) tulisi olla vuoden toisen ansiotasoindeksin mukaan 130 mk/pv (n. 2800 mk/kk) eli 10 prosenttia korkeampi. Viime vuonna käyttöön otetun työmarkkinatuki-järjestelmän johdosta Kelan heinäkuussa maksama keskimääräinen työttömyyskorvaus (ilman lapsikorotuksia) oli 97 mk/pv.

Ansiopäivärahaan on tehty leik-

kauksia siten, että päivärahaa ensi kertaa tai uudelleen määriteltäessä palkasta leikataan 4,5 prosentin työttömyysvakuutus ja TEL-maksua. Maksut eivät ole verotuksessa vähennyskelpoisia, kuten ne ovat palkansaajilla. Työttömyyspäivärahan ansiosuutta on alennettu 47:stä 42 prosenttiin.

Ilman lapsikorotuksia tämänhetkisen keskimääräisen ansiopäivärahan 196 mk/pv (4200 mk/kk) tulisi olla 218 mk/pv (4700 mk/kk) eli 11 prosenttia korkeampi. Rakenteellisia leikkauksia työttömyysturvaan on toteutettu luomalla onneton työmarkkinatukijärjestelmä, jolle vuonna 1994 putosi 32000 työtöntä ja samaa kehitystä näyttää olevan tarkoitus jatkaa.

Joulukuussa 1994 ja heinäkuussa 1995 eri työttömyysturvamuotojen jakautuma oli:

- ansiopäivärahan saajat 267300 eli 55 % (12/94), 229812 eli 50 % (7/95)

- peruspäivärahan saajat 146200 eli 30 % (12/94), 76886 eli 17 % (7/95)

- työmarkkinatuen saajat 76100 eli 15 % (12/94), 154578 eli 33 % (7/95)

Muita rakenteellisia heikennyksiä ovat lomautuspäivärahan käyttöönotto ja koulutusajan ylläpitokorvausten supistaminen.

Hallituksen ajamat työttömyysturvatoimet ovat käytännössä näennäissäästöjä. Työttömien toimeentulovasta on joka tapauksessa huolehdittava, joten ns. säästöt hallitus joutuisi antamaan muina tukimuotoina.

Jyväskylässä 18.9.1995

Kaikki 12 keskisuomalaista työttömien yhdistystä

Dario Fon "Lihava on kaunis" Suomen kantaesityksenä Lappeenrannan työttömien vuoden teatteriteko

Etelä-Karjalan työttömien aloituksesta syyskuussa käynnistynyt työttömien teatterikoulu on saanut hyvän vastaanoton. Koulun oli yli 30 hakusta, joista näyttelijöiden lisäksi koulutetaan lavastajia, puvustajia sekä valo- ja äänisuunnittelijoita. Työttömien yhdistyksen yhteistyökumppaneina hankkeessa ovat Työn Ranta-projekti, lääninhallitus Lappeenrannan kaupunginteatteri, teatterikerho sekä ammattioppilaitos.

Alkajaisiksi ryhmä otti työn alle Dario Fon absurdin farssin Lihava on kaunis, jonka ohjaa Taava Hakala, visuaalisoinnista vastaa Päivi Pöyhönen, valo- ja äänisuunnittelusta Ronny Virtanen, suomenos on Petri Friarin. Tavoite on kunnianhimoinen, sillä työttömien versio Fon farssista on näytelmän Suomen kantaesitys. Ammattilaisten lisäksi näytelmän tekemiseen osallistuu 15 työtöntä.

Näytelmän ensiesitys on lokakuun

lopulla Lappeenrannan kaupunginteatterin Veeran kammarissa, jossa se syksyn mittaan esitetään 10-15 kertaa. Hankkeen tekee merkittäväksi myös se, että Lappeenrannan kurssi on maan ensimmäinen työttömien teatterikurssi. Karensisanomat arvioi marraskuun puolivälissä ilmestyvässä numerossaan Lappeenrannan työttömien esityksen.

Neuvontaa & palvelua työttömyysasioissa

Karensissanomat ja Helsingin Työttömät (HeTy) aloittavat työttömien neuvonta- ja palvelutoiminnan yhdessä ja erikseen. HeTy:n tiloissa palvelupiste avannut Heikki Haapala vastaa myös Karensissanomien lukijoiden kysymyksiin seuraavasta numerosta (n. 15.11.) alkaen.

Lyhyet ja selkeät kysymykset lehden toimitukseen pikaisesti, mieluummin lokakuun puoliväliin mennessä. Visaisiin kysymyksiin vastaamiseen tarvitaan aikaa, samoin palvelusivun valmistamiseen. Jos haluat esiintyä nimimerkillä, nimen ja yhteystietojen täytyy kuitenkin olla toimituksen tiedossa.

HeTy:n työttömien neuvontapalvelun puhelinpäivystys on tiistaisin klo 9-11 numerossa 90-6942 996 ja vastaanotto Helsingin Työttömien toimitaloissa os.

Fredrikinkatu 65 B. Neuvonta on maksutonta ja asioita voi myös nimettömänä

Seurakuntavaalikeräyksellä 1,35 milj. markkaa työttömille

Seurakuntavaalien yhteydessä järjestetyn kirkon vaalikeräyksen tuotto oli 1,35 miljoonaa markkaa, mikä käytetään lyhentämättömänä työttömien hyväksi. Jokainen seurakunta on jo päättänyt, mitä raholla tehdään.

Vaalikeräyksen markat käytetään diakoniatyöhön oman seurakunnan työttömien parissa tai heidän työllistämiseensä. Keräystuotto menee ko-

konaisuudessaan työttömille, koska kirkkohallitus kustansi keräysjulisteet ja -lippaat.

Seurakunnat ovat päättäneet käyttää keräysvaroja mm. työttömien ruokailuihin, koulutukseen, retkiin, leireihin, työttömien yhdistysten tukemiseen sekä suoraan työllistämiseen. Varoja on osoitettu myös työpajojen käynnistämiseen, työttömien toimintatilo-

jen menoihin ja niissä tarvittavien välineiden hankintaan.

Keskimääräinen äänestäjä laitto seurakuntavaalilippaaseen 3,2 markkaa kun vastaava luku viime eduskuntavaalien yhteydessä järjestetyssä keräyksessä oli 1,9 markkaa. Hyvä keräystulos saavutettiin mm. Jyväskylässä, Seinäjoella, Lapualla ja Raumalla.

Kuhmolaiset tyytyväisiä toimintakeskukseensa

Kuhmon Työttömien yhdistyksen uusi toimintakeskus on ensimmäisen vuotensa aikana osoittanut onnistuneeksi ratkaisuksi. Yhdistys vuokrasi syksyllä 1994 Teollisuuskylä Oy:ltä 270 neliömetrin tilat, joihin toiminta voitiin keskittää: kokousuudessaan. Talkoovoimin kunnostetuissa suojissa tämän jälkeen niin kirpputori, ruokala keittiöineen sekä kokouksetilat ja yhdistyksen toimitilat olivat yhtenäisissä tiloissa. Vuonna 1993 käynnistyneen toimintansa yhdistys aloitti kaupungin tarjoamissa tiloissa. Kirpputorin aloitettaessa toiminta jakautui kahteen pisteeseen mikä todettiin varsin ongelmalliseksi. Yhdistyksen toiminta on käynnistymisvaiheiden jälkeen ollut jatkuvasti vilkkaammassa ja monipuolisumassa.

Alkaneen syksyn toiminta näyttää entistä vilkkaammalta ja aktiivisemmalta. Toimintakeskus avataan jo klo 8.00, jolloin työttömille on tarjolla aamupala 5 markan hintaan. Ruokailu on ma-pe klo 11-12 hinta 10 mk. Maanantaisin kokoontuvat opintokerhot klo 12.30-17.00, klo 17-19 on vuorossa elokuvapiiri. Tiistain teemoissa klo 10 esitettävät mm. eri järjestöt.

Kainuu-Tiimi kokoontuu vuorollaan paikallisyhdistysten tiloissa. Tässä ollaan Kuhmossa suunnittelemassa sosiaaliministeri Terttu Huttu-Juntusen vierailuohjelmaa.

Kemijärven työttömillä terveyspäivä

Kemijärven työttömien yhdistys järjestää terveyspäivän kaikille työttömille ja työttömyyseläkkeellä oleville. Tilaisuus pidetään torstaina 5.10. klo 8-14 Kulttuurikeskuksen kahviossa. Työttömien yhdistys tarjoaa ruuan ja kahvin, mutta näytteiden ostopäivä on pieni maksu.

Päivä alkaa terveystarkastuksilla, mm. hemoglobiinin, kolesterolin ja verenpaineen mittauksilla, joita suorittavat terveydenhuollon opiskelijat. Terveystarkastajat tulkitsevat tuloksia

ja pitävät vastaanottoa, paikalla on myös psykologi Pirjo Ilmonen.

Terveytteen liittyvistä puheenvuoroista vastaavat työterveyslääkäri Hilkka Jussila, fysioterapeutti Sirpa Lohi ja psykologi Pirjo Ilmonen. Vanhan näyttelijättären muisteloita esittää Arja Skog. Itäpäiväkahvien jälkeen on halukkaille tarjolla kävelytyksi liikuntahallilla. Testin ja ruokailun vuoksi toivotaan ennakkoilmoittautumisia työttömien yhdistyksen toimistolle, puh. 878 405.

Työttömät ja päättäjät yhdessä elokuvaan

Työttömien ja päättäjien tapaamisesta Jyväskylässä jatkuvat elokuvan merkeissä. Elokuva 100 vuotta -viikolla katsotaan yhdessä Kanerva Cederströmin-Riikka Tannerin Työttömän pöytäkirja, joka perustuu Tannerin omakohtaiseen työttömyyskokemukseen.

Tapaamisessa kohtaavat työttömät, päättäjät ja elokuvan käsikirjoittajat, jotka keskustelevat näkemästään yhdessä elokuvan jälkeen. Tilaisuus on

Jyväskylän kaupunginkirjaston Minnansalilla torstaina 5.10. klo 18.00. Keskustelutilaisuus on välittömästi elokuvan jälkeen klo 19-21.

Tilaisuuden järjestävät Keski-Suomen Työttömien Yhdistys ja Jyväskylän kaupungin kulttuurivirasto. Lisätietoja antavat Leena Laaksonen kulttuurivirastosta, puh. 624 815 ja Tuulikki Väliniemi työttömien yhdistyksestä, puh. 635 230.

Tuskalliset ihmis- kokeet kiellettävä

Mätäkään lopuilla näytti hetken sil-
tä, että maassa viriäisi keskustelua "ai-
noan oikean" tai "ainoan mahdollisen"
talouspolitiikan siunaussuhteisuu-
desta. Helsingin apulaiskaupunginjohta-
ja tohtori **Pekka Korpinen** ehdotti
inflaation nostamista 3-4 prosenttiin
työllisyyden parantamiseksi. Valtion-
varainministeriön budjettipäällikkö
Erkki Virtanen teilasi ajatuksen iki-
vanhalla kikalla: kun ei uskalla tai ky-
kene keskustelemaan asiasta alkaa pu-
hua puheenvuoron esittäjästä. Korpi-
sen osuissa sormellaan jotain asi-
aa Virtanen tuijottaa sormea ja pohtii,
onko kynnen alla multaa, onko kyn-
sivalli ehjä jne.

Virtanen kiittää Korpinen talous. ja
työllisyyspoliittiset kannanotot ylilo-
kaisuista: "Se vuorenmastasti vaikut-
taisi korkotasoon haitallisesti. Ainoa
työttömyyslääke on talouskasvun jat-
kuminen. Analytytöt nykyään tietä-
vät, kenen puheita kannattaa vakavasti
seurata."

Virtanen besserwisser-ylimielisyy-
s on sitä luokkaa, ettei uskoisi, että pu-
heenvuoron käyttäjä kuuluu Suomen
Pankin ja valtionvarainministeriön
budjetti- ja kansantalousosastojen mo-
netaristien laumaan, joka politiikallaan
saattoi Suomen talouden kiilun par-
taalle syksyllä 1991. Monetaristinen
talouspolitiikka kutistaa valtion teh-
tävät raha- ja korkopolitiikasta huo-
lehtimiseen. Uusliberalistiselle "antaa
mennä" -talousajattelulle oikeuden-
mukainen tulonjako, suhdannevaihte-
lujen tasoitaminen ja täystyöllisyys-
tavoite ovat vieraita. Tämän ryhmän

talouslinjan ja järjestöjärjestelmän kovan mar-
kan seikkailupolitiikan seurauksena
meillä on lähes puolen miljoonan työt-
tömyys.

Jos talouspolitiikan linjanvetäjien
suhteen noudatettaisiin tulosvastuuta,
Suomen Pankissa, VvM:ssä ja poliit-
tisessa johdossa tapahtuisi melkoinen
verenvaihto; olisipa Sorsalla, Holke-
rilla, Aholla ja Lipposella miettimistä
samoin kuin Ollilalla, Liikasella, Lou-
ekoskella ja Viinasella.

Virtasen mukaan "Suomi ei ole mi-
kään rottakolaboratorio, jossa huo-
mataaan, että kun rotta perkele kuoli,
niin kokeillaan toista politiikkaa".
Monetaristien ihmiskokeet ovat niin
julmia, että parempi olisi, jos nämä
uusliberalismin kokeilut tehtäisiin ro-
tilla. Rotta kärsii vain fyysisistä tuska-
sta: se ei koe sosiaalista eristymistä tai hä-
peää, se ei epäile olevansa itsekin
syyllinen koe-eläimeksi joutumiseen-
sä, se ei haikaile, onko ollut kyllin ak-
tiivinen rotan normaalitöihin pääse-
miseksi. Koko kansakunnan alistami-
nen talouselaboratorio-oloihin ja puolen
miljoonan ihmisen pakottaminen työt-
tömyydesteihin ei ole kovin miele-
käästä. Viranomaisten valvomattomat eläin-
kokeet olisivat parempi vaihtoehto täl-
le mielettömyydelle.

Lipposen hallitus nimittää itseään
työllisyyden ja yhteisvastuun halli-
tuksi. Työllisyyden parantavat toi-
met ovat jääneet pelkäksi puheeksi.
Työllistämisen haittaerotus - sotu-
maksujen perintä maksettujen palk-
kojen perusteella - jatkuu. Verotuksen
painopisteen siirtäminen työllistämisen

runkaisemisesta esim. energian ja
niukkojen raaka-aineiden käytön ve-
rottamiseen uhkaa jäädä unhon suo-
hon. Sotu-maksujen perintä yritysten
käyttökäteen perusteella unohtui, kun
vaalit olivat ohi.

Sen sijaan hallitus on tehnyt useita
työttömyyttä lisääviä päätöksiä. Näi-
tä ovat mm. 60 000 maatilaa lopetta-
minen seuraavan 10 vuoden aikana,
maakuntien elinkeinotukien karsinta,
kulutuskysyntää vähentävät sosiaali-
turvan leikkaukset ja julkisen sektorin
työpaikkojen vähennykset. Nämä toi-
met aiheuttavat yhteensä kymmenien
tuhsien, ehkä satojen tuhsien, net-
tolisyyden työttömyyslukuihin.

Virallisen arvion mukaan hallitus-
kauden lopulla on lähes 250 000 työt-
töntä - lähes 10 prosenttia työvoi-
masta. Hallituksen julistus työttö-
myyden puolittamisesta on ristiriidassa
sen toimien kanssa. Tilastokeskuksen
mukaan kausitasoitettu työttömyys
näyttää viime kuukausina pahentuneen
- kiihkeän suhdannenousun aikana.
Työministeriön mukaan työttömyys
pysynee korkealla myös ensi vuositu-
hannen alussa. Suomen Pankin tutki-
jat väittävät, että työttömyyden puol-
ittaminen edellyttää vuoteen 2000 jat-
kuvaa 5-6 % vuotuisista talouskasvua,
mikä ei ole realistinen.

Ehdotan siirtymistä tuskallisista
monetaristisista ihmiskokeista rotta-
kokeisiin.

JUHANI TANSKI
Leppävirta

Henkistä painostusta

Tämä muistelo on tapahtumast' yhden työttömän.
Vaan onko vielä joskus työssä siitä päättää HÄN.

Mä elämäni taaksepäin päin kelaan hiljalleen.
Miiks' asiat nyt kaikki ei mene kohdalleen.
Mä töissä olin aikainain ja siellä menestyin, ruusutkin mä sain
ja olin hymys' suin.

Myös ylitöitä alussa mä aloin tekemään, kun rahaa kerran tarvitsin
oll' kaikki kohdallaan.
Mutt' sitten kaikki muuttui siit' rahaa saanut ei,
ne tunnit menee kirjalle minkäs sille teit.

Kas terveys sitten huonontui ja paljon sairastin.
Oll' selkää, sappikiviä ja monta muutakin. Kai syytön olen
siihen jos terveys huono on.
Se alku oli kaikelle oon yhä onneton.

Oll' yllätys se mullekin kun "lottovoitto" vaan, kun kesäloman
lopussa käyn listaa lukemaan.
Mun vuoro oli muutettu ja toinen paikan vei, se tuntui
tosi pahalle ett' sillee hellurei.

Siit' neuvotella yritettiin ilman hyvää tulosta,
oll' mulla tunne sellainen ett' ne tarjoo ovea.
Sä alin roska lattialla olet täällä vaan,
kun herrat näyttää mahtiaan ei sull' ole arvoa.

Puoll' kuudelt' kotoa läksin ja töihin matkasin, taival oli pitkä
mutt' paljon yritin. Yhdeksältä illal' mä kotiin saavuin taas,
sitten voipi käydä kai vaikka hiukan huilaamaan.

Kun päivä kerran pitenee niin vapaata mä saan, ne peräkkäin
siit' pidetään ei käydä pitkimään, oll' se sellainen
ei siit' voi kinata. Vaan kuinka sitten kävikään se kerran
onnistui, oll' kolme päivää peräkkäin ja sitten unohtui.

Siit' neuvotella yritettiin taasen uudelleen, mä herran muistan
pöydän takaa, mulle huudelleen: Sulle palkkaa tarttee maksaa nyt
kotonn' olosta. Se tuntui silloin pahalta, sen voitte arvata.

On siitä aikaa kulunut vuos' kaksi, kolmekin,
mutt' silti on se painunut kai iäks' mielihin.
Mä työstäni nyt pidin kai aivan liiaksi,
sen jälkeä minä tuln "itkuiikaksi".

Oll' ison auton näkeminen mulle vaikeaa
ja aluksi se olikin niin varsin hakeaa.
Vaan surutyö on tehty ja aika kului siin',
ei kaikki sitten reagoi vaan minä koin sen niin.

En aikaa tätä kuitenkaan ole käynyt huilaamaan,
vaan englantia, saksaa mä aloin lukemaan.
Kivienkin hiontaa ja tähtitiedettä,
ystävä-kurssiakin ja monta mietettä.

Mä olin töissä tasan kuusi kuukautta, kun kaupunki
mutt' työllisti se tuntui kivalta.
Ei ala ollut oma vaan siitä minä viis,
sain kokemusta lisää vanhustyöstä siis.

Ei töistäkään-eläkkeestä toiveita nyt ole ollenkaan.
kai aikaa hyödyks' voit sä käyttää, ala lukemaan.
Mä alaa taidan vaihtaa, oon niin sen aatellut,
ja kurssillekin pitkälle olen hakenut.

Nyt toverit te peukuja mulle pitäkää
ett' pääsen taas eteenpäin jo saisi riittää tää.
On epäonni minua nyt paljon vaivannut
kun onnetarta tässä olen liiaks' kaivannut.

Oi toverit nyt teille paljon hyvää toivotan,
kun saisi kaikki töitä vois olla huoletta.
On tarinoita näitä täällä' monta tuhatta,
mutt' tarinalle tälle mä näytän loppua.

Kirjoittanut ii-ällä

Työttömyys

Se ei syrji ketään
se kiduttaa kaikkia -
synnyttää vihan tunteita
veltouden taakkaa.

Murskaa oikeudenmukaisuutta
syljeksi totuutta,
hylkää maailmaa,
likaa kauneutta,
lopettaa elämää.

Työttömyys -
sen saatanalliset säkeet -
murtautuu läpi rakenteiden
näkee mitä siellä on.

Työttömyys -
estää/edistää
uuden syntymistä
yhteisen viisauden
oikeudenmukaisuuden rakastamista.
Antaa toivon - toivottomuudelle,
mielen - mielettömyydelle.

Se vaatii: TYÖTÄ KAIKILLE KOHTUULLISESTI -
EI KELLEKÄÄN LIIKAA...

SEPPÖ KOSKIMA

TYÖTTÖMÄN PÄIVIÄ

Unetoman yön jälkeen
nousen taas
pää kivistäen
uuteen työttömän päivään...
Sokerittoman ja höysteettömän
laihan aamukahvin äärellä
mietin pääni pohki
kuinka saisin
tämäkin työttömyyskorvaukseni
riittämään
seuraavaan maksupäivään asti.
Laskut erääntyvät
jääkaappi ammottaa tyhyyttään
leipäkorissa vain
pari kuivaa kääntynyttä...
Ylipäättään
perunaa, silakkaa ja sipulikeittoa
-siinä on työttömän ruokalista.
Joskus tulee ajatelleeksi
onko tässä kituttamisessa
päivästä päivään
piru vieköön
enää mitään mielekkyyttä...!

ANTERO TANSKANEN
Helsinkiiläinen työtön

NUORTEN KOULUTUSPROJEKTI ANTAA UUSIA VALMIUKSIA

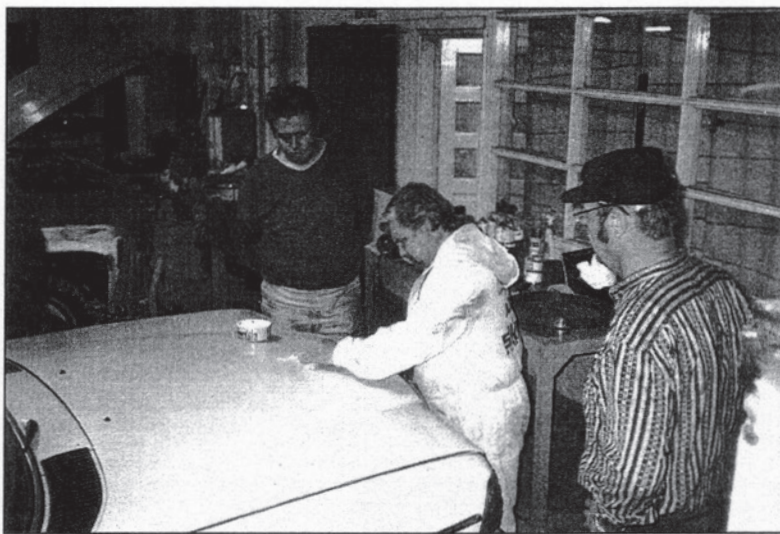
Tampereen Työttömien Toimintakeskuksessa on käynnissä nuorten työttömien koulutusprojekti, jossa ammattiopintonsa päättäneet nuoret saavat jatkokoulutusta.

Ensimmäinen kurssi käynnistyi Pirkanmaan ammattikoulusta valmistuneiden auton asentajien ja autopeltiseppien aloitteesta. Kurssi alkoi viime toukokuussa ja neljän kuukauden kokemukset projektista ovat ylittäneet kaikki toiveet ja odotukset.

Koulutus tapahtuu aidossa ympäristössä Tampereen Työttömien Toimintakeskuksen autoverstaalla pätevissä ohjauksessa. Kurssin vetäjänä toimii tällä hetkellä Työministeriön omatoimisuusavustuksella palkattuna Yrjö Petriläinen, joka on autoalan ammattilainen. Hän on toiminut aikaisemmin mm. opettajana Pirkanmaan ammattikoulussa. Kurssin peruseriaatteisiin kuuluu, että työttömät alansa ammattilaiset osallistuvat kouluttamiseen jakamalla ammattitaitoa ja kokemustaan nuoremille, joilta puuttuu juuri käytännön kokemusta. Kurssilla opetellaan autojen korjaus-, huolto ja peltitöitä.

Kaikki kurssilaiset ovat käyneet 3-vuotisen ammattikoulun, mutta valmistuttuaan eivät ole löytäneet koulutustansa vastaavaa työpaikkaa. Pojat tunnustavat, että ovat tähän mennessä oppineet etteivät ole oppineet vielä oikeastaan mitään. Nyt he hankkivat tältä kurssilta lisäkokemusta ja käytännön työaitoja, kertoo Yrjö Petriläinen.

Kurssi toimii nonstop menetelmällä. Ensimmäiset kurssilaiset aloit-

Nuorisoprojektin kurssilaiset automaalusta harjoittelemassa. Jani Piranen, Kimmo Pitkänen, Mika Piirto, Marjo Lehtinen, vierailleva opettaja Paavo Aalto Hervannan ammattikoulusta sekä kurssi vetäjä Yrjö Petriläinen.

tivat 15. toukokuuta. Projektissa pyritään kurssilaisten oman osaamisen ja työsuoristusten markkinointiin. Tämä tapahtuu lehti-ilmoittelulla ja suorilla yhteydenotoilla paikallisiin työnantajiin. Tarkoituksenamme on saada mahdollisimman monelle koulutuksen jatkoksi työ- tai oppisopimuspaikka. Pojille annetaan myös valmiuksia oman yrityksen perustamiseen. He ovat saaneet mm. Atk-koulutusta. Kurssilaiset käyvät tutustumiskäynneillä Ajokin ja Saabin autokoritehtailla. Työpajalla vieraillee autoalan asiantuntijoita opettamassa lisätaitoja ja niksejä.

Petriläisen mukaan koulutuksen suunnittelussa on ennen kaikkea otet-

tava huomioon nuorten omat toivomukset ja kehittämisehdotukset. Nuorten pitää osata vaatia minkäläistä tietotaitoa heille tullaan jatkossa antamaan.

KURSSIN KAUITA HELPOMMIN TÖITÄ

Pirkanmaalainen Jani Piranen ja tamperelainen Kimmo Pitkänen ovat olleet kurssilla viitisen kuukautta. Kimmo on käynyt autopeltiseppälän ja Jani on valmistunut ajoneuvomekaanikoksi ammattikoulusta.

Opettelyn kurssilla lisää pelitsepän hommia. Varsinkin käytännön

töissä vanhoilta konkareilta oppii kaikenlaisia arvokkaita metkuja, joita aiemmin ei osannut, kertoo Kimmo Pitkänen.

Ammattikoulusta valmistuttuaan hän ei saanut töitä omalta alaltaan vaan työskenteli jonkin aikaa kiinteistöpuolella huoltotehtävissä.

Kun kuulin tästä uudesta kurssimahdollisuudesta en epäroinyt hetkeäkään tänne hakeutumista. Olen varma, että kurssin jälkeen saan helpommin töitä.

Oman firman perustamista Kimmo arastelee ainakin vielä. Nuorelle miehelle yrityksen perustamisen riskit ovat aika kovat. Ainakin aluksi Kimmo toivoo saavansa työpaikan auto-

korjaamolta.

– Ellei tämä onnistu on mielessä lisäopiskelu automaalaripuolella. Oma yritys ei ainakaan vielä ole ajankohtainen, mutta ehkä joskus tulevaisuudessa itseluottamuksen ja työkokemuksen karttuessa, kertoo puolestaan Jani.

Jani Piranen on automekaanikko ja saa kurssilta lisäkoulutusta ja ihan uusiakin taitoja. Hän arvostaa ennen kaikkea kurssilta saamaansa käytännön työkokemusta.

– Uskon myös, että tätä kautta saa helpommin töitä. En usko, että oma-toimisuus on ainakaan haitaksi. Kotiin ei nykypäivänä tule kukaan töitä tarjoamaan.

Kumpikin nuorista miehistä saa kurssijalta ns. harjaantumisasiä, joka on 165 mk/pv miinus verot. Tulevaisuuden suunnitelmat ovat vielä avoimia eikä perheenperustaminenkaan ole vielä ihan tämän päivän asia.

– Ensin on saatava työasiat kuntoon, sanovat pojat.

Sekä Kimmo että Jani ovat tyytyväisiä kurssiensa. He kuvavat sitä hyödylliseksi. Tampereen Työttömien Toimintakeskus saa molemmilta varauksettoman tunnustuksen. Etenkin Toimintakeskuksen ilmapiiriä kehuvat molemmat.

– Ilmapiiri ei ole liian jäykkä tai koulumainen. Kaikki saavat esittää omia mielipiteitään. Parasta on, etteivät nämä mielipiteet ja ehdotukset jää vain mielipiteiksi vaan ne pyritään myös toteuttamaan.

Tätä haastattelua tehdessä Janilla oli työn alla pakettiauto ja Kimmo oikoi kylkeen ajettua Mersua. Tätä luksiensaanne ovat molemmat ajoneuvot lähes tuliteräkkönsä.

Työkaluja työttömille!

Tampereen työttömien toimintakeskuksen työpajalla tehdään työtä laidasta laitaan. Muutama poiminta listalta: huonekalujen entisöinti, puutarhakalusteiden valmistus, nahka- ja turkisompelu, kalojen perkitus, autojen korjaus.

Viime mainittu sai kesän aikana kaivattua käytännön tukea, kun Tampereen Autokorjaamotyöväen ammattiosasto 80 lahjoitti työttömien autoverstaalle 100-osaisen kiintoavain- ja hylsytarjauksen. Noin 1000 markan arvoisella sarjalla on ikuinen takuu.

Luvutuksen suoritti ammattiosaston puheenjohtaja Jorma Lindquist.

Juuri tällaista tarvitsemekin. Tarvetta olisi vielä vaikka viidelle sarjalle, sillä oma työkalusarja jokaisessa työpisteessä tehostaisi työ-

kentelyä edestakaisen juoksentelun jäädessä vähemmälle, sanovat lahjoituksen työttömien puolesta vastaanottaneet Risto Mäkinen ja Veijo Isomäki.

He kiittävät autokorjaajien ammattiosastoa, joka miesten mielestä on osoittanut oikeaa asennetta työttömien toimintaa kohtaan. Muista lahjoittajatahoista he mainitsevat Telen, jonka vanerilaatikoista on purkamalla ja uudelleen rakentamalla saatu monenlaista hyötytarviketta. Myös TV 2:n kalustalahjoitukset ovat tulleet hyvään tarpeeseen.

Risto Mäkinen (vas) ja Veijo Isomäki tulkivat tyytyväisinä työkalusarjaa, jonka Tampereen Autokorjaamotyöväen ammattiosasto lahjoitti työttömien toimintakeskukselle.

